

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

17 красавіка 1992 г. № 1596-ХІІ

Аб пенсійным забеспячэнні

Змянення і дапаўнення:

Закон Рэспублікі Беларусь ад 2 лютага 1994 г. № 2739-ХІІ (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1994 г., № 8, арт.111) <V19402739>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 24 лютага 1994 г. № 2815-ХІІ (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1994 г., № 8, арт.117) <V19402815>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 21 лютага 1995 г. № 3601-ХІІ (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1995 г., № 17, арт.178) <V19503601>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 1 сакавіка 1995 г. № 3624-ХІІ (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1995 г., № 17, арт.184) <V19503624>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 21 сакавіка 1995 г. № 3668-ХІІ (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1995 г., № 18, арт.197) <V19503668>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 6 лістапада 1996 г. № 764-ХІІІ (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1996 г., № 35, арт.628) <V19600764>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 15 ліпеня 1998 г. № 188-З (Ведамасці Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, 1998 г., № 28, арт.462) <H19800188>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 9 ліпеня 1999 г. № 276-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 1999 г., № 54, 2/51) <H19900276>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 1 снежня 1999 г. № 330-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 1999 г., № 95, 2/105) <H19900330>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 чэрвеня 2001 г. № 34-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2001 г., № 63, 2/777) <H10100034>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 8 студзеня 2002 г. № 82-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2002 г., № 7, 2/831) <H10200082>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 15 ліпеня 2002 г. № 122-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2002 г., № 82, 2/871) <H10200122>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 14 чэрвеня 2003 г. № 203-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2003 г., № 70, 2/952) <H10300203>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 5 ліпеня 2004 г. № 297-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2004 г., № 107, 2/1046) <H10400297>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 снежня 2005 г. № 76-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 6, 2/1173) <H10500076>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 19 ліпеня 2006 г. № 155-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 114, 2/1252) <H10600155>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 29 снежня 2006 г. № 192-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 4, 2/1289) <H10600192>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 12 чэрвеня 2007 г. № 234-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 146, 2/1331) <H10700234>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 11 ліпеня 2007 г. № 251-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 170, 2/1348) <H10700251>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 20 снежня 2007 г. № 295-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2008 г., № 1, 2/1392) <H10700295>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 6 студзеня 2009 г. № 6-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2009 г., № 16, 2/1558) <H10900006>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 12 мая 2009 г. № 19-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2009 г., № 119, 2/1571) <H10900019>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 28 снежня 2009 г. № 78-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2010 г., № 5, 2/1630) <H10900078>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 13 снежня 2011 г. № 325-З (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2011 г., № 140, 2/1877) <H11100325>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 снежня 2011 г. № 328-3 (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2012 г., № 2, 2/1880) <Н11100328>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 10 ліпеня 2012 г. № 426-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 26.07.2012, 2/1978) <Н11200426> - **Закон Рэспублікі Беларусь уступае ў сілу 6 жніўня 2012 г.;**

Закон Рэспублікі Беларусь ад 13 ліпеня 2012 г. № 404-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 19.07.2012, 2/1956) <Н11200404>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 26 кастрычніка 2012 г. № 434-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 01.11.2012, 2/1986) <Н11200434>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 4 студзеня 2014 г. № 105-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 11.01.2014, 2/2103) <Н11400105>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 14 ліпеня 2014 г. № 190-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 18.07.2014, 2/2188) <Н11400190> - унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 1 жніўня 2014 г., за выключэннем змяненняў і дапаўненняў, якія ўступаць у сілу 17 верасня 2014 г.;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 14 ліпеня 2014 г. № 190-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 18.07.2014, 2/2188) <Н11400190> - унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 1 жніўня 2014 г. і 17 верасня 2014 г.;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 8 студзеня 2015 г. № 238-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 11.01.2015, 2/2236) <Н11500238> - **Закон Рэспублікі Беларусь уступае ў сілу 12 ліпеня 2015 г.;**

Закон Рэспублікі Беларусь ад 4 чэрвеня 2015 г. № 274-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 10.06.2015, 2/2272) <Н11500274>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 9 студзеня 2017 г. № 14-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 12.01.2017, 2/2452) <Н11700014> - унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 1 студзеня 2017 г., за выключэннем змяненняў і дапаўненняў, якія ўступаць у сілу 13 студзеня 2017 г.;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 9 студзеня 2017 г. № 14-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 12.01.2017, 2/2452) <Н11700014> - унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 1 студзеня 2017 г. і 13 студзеня 2017 г.;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 8 студзеня 2018 г. № 97-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 25.01.2018, 2/2535) <Н11800097>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 29 чэрвеня 2020 г. № 33-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 02.07.2020, 2/2749) <Н12000033> - **Закон Рэспублікі Беларусь уступае ў сілу 3 студзеня 2021 г.;**

Закон Рэспублікі Беларусь ад 10 снежня 2020 г. № 68-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 17.12.2020, 2/2787) <Н12000068> - унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 1 студзеня 2021 г., за выключэннем змяненняў і дапаўненняў, якія ўступаць у сілу 4 студзеня 2021 г.;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 10 снежня 2020 г. № 68-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 17.12.2020, 2/2787) <Н12000068> - унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 1 студзеня 2021 г. і 4 студзеня 2021 г.;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 15 ліпеня 2021 г. № 118-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 20.07.2021, 2/2838) <Н12100118>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 19 мая 2022 г. № 171-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 24.05.2022, 2/2891) <Н12200171>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 1 чэрвеня 2022 г. № 175-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 07.06.2022, 2/2895) <Н12200175>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 17 ліпеня 2023 г. № 300-3 (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 25.07.2023, 2/3020) <Н12300300>

Прыпыненне дзеяння:

Закон Рэспублікі Беларусь ад 29 снежня 2009 г. № 70-3 (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2010 г., № 2, 2/1622) <Н10900070>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 15 кастрычніка 2010 г. № 173-3 (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2010 г., № 251, 2/1725) <Н11000173>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 2011 г. № 329-3 (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2012 г., № 2, 2/1881) <Н11100329>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 26 кастрычніка 2012 г. № 430-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 01.11.2012, 2/1982) <Н11200430>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 31 снежня 2013 г. № 97-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 02.01.2014, 2/2095) <Н11300097>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 2014 г. № 221-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 03.01.2015, 2/2219) <Н11400221>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 2015 г. № 339-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 01.01.2016, 2/2337) <Н11500339>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 18 кастрычніка 2016 г. № 430-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 21.10.2016, 2/2428) <Н11600430>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 31 снежня 2017 г. № 85-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 05.01.2018, 2/2523) <Н11700085>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 2018 г. № 158-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 01.01.2019, 2/2593) <Н11800158>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 16 снежня 2019 г. № 268-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 24.12.2019, 2/2708) <Н11900268>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 29 снежня 2020 г. № 71-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 01.01.2021, 2/2791) <Н12000071>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 31 снежня 2021 г. № 140-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 04.01.2022, 2/2860) <Н12100140>;

Закон Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 2022 г. № 229-3 (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 04.01.2023, 2/2949) <Н12200229>

РАЗДЕЛ I

АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Права грамадзян у Рэспубліцы Беларусь на дзяржаўнае пенсійнае забеспячэнне

Права на дзяржаўнае пенсійнае забеспячэнне маюць грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія пастаянна пражываюць у Рэспубліцы Беларусь, пры прытрымліванні імі ўмоў, прадугледжаных сапраўдным Законам.

Права на дзяржаўнае пенсійнае забеспячэнне нароўні з грамадзянамі Рэспублікі Беларусь маюць замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства, якія пастаянна пражываюць у Рэспубліцы Беларусь, пры прытрымліванні імі ўмоў, прадугледжаных сапраўдным Законам, калі іншае не вызначана заканадаўчымі актамі.

Дзяржаўнае пенсійнае забеспячэнне грамадзян Рэспублікі Беларусь, замежных грамадзян і асоб без грамадзянства, якія пражываюць за граніцамі Рэспублікі Беларусь і маючых стаж работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт дзяржаўнага пазабюджэтнага фонда сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь (далей – бюджэт фонда), ажыццяўляецца на аснове міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь.

Калі міжнародным дагаворам Рэспублікі Беларусь вызначаны іншыя правіла, чым тыя, якія ўтрымліваюцца ў сапраўдным Законе, то прымяняюцца правілы міжнароднага дагавора.

Артыкул 2. Пенсійнае забеспячэнне ваеннаслужачых, асоб які начальствуе і радавога складу і членаў іх сямей

Умовы, нормы і парадак пенсійнага забеспячэння ваеннаслужачых, асоб якое начальствуе і радавога складу органаў унутраных спраў, Следчага камітэта, Дзяржаўнага

камітэта судовых экспертыз, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях і органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю (далей, калі іншае не прадугледжана сапраўдным Законом, – асобы якая начальствуе і радавога складу), а таксама членаў іх сямей рэгулююцца Законом Рэспублікі Беларусь ад 17 снежня 1992 г. № 2050-ХІІ «Аб пенсійным забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб які начальствуе і радавога складу органаў унутраных спраў, Следчага камітэта, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях і органаў фінансавых расследаванняў».

Ваеннаслужачым, асобам які начальствуе і радавога складу і членам іх сямей даецца таксама права на прызначэнне пенсій на падставах, прадугледжаных сапраўдным Законом. Пры гэтым усе віды грашовага забеспячэння ваеннаслужачых, асоб якое начальствуе і радавога складу ўлічваюцца нароўні з зароботнай платой работнікаў у рэспубліцы.

Артыкул 3. Пенсійнае забеспячэнне грамадзян, якія папакутавалі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, другіх радыяцыйных аварый, і членаў іх сямей

Пенсійнае забеспячэнне грамадзян, якія папакутавалі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, другіх радыяцыйных аварый, і членаў іх сямей ажыццяўляецца з улікам умоў і норм, прадугледжаных Законом Рэспублікі Беларусь ад 6 студзеня 2009 г. № 9-3 «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, якія папакутавалі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, другіх радыяцыйных аварый».

Артыкул 3¹. Пенсійнае забеспячэнне дзяржаўных грамадзянскіх служачых

Пенсійнае забеспячэнне дзяржаўных грамадзянскіх служачых ажыццяўляецца з улікам умоў і норм, прадугледжаных Законом Рэспублікі Беларусь ад 1 чэрвеня 2022 г. № 175-3 «Аб дзяржаўнай службе» і другімі заканадаўчымі актамі.

Артыкул 3². Пенсійнае забеспячэнне за работу з асобымі ўмовамі працы і ў сувязі з занятасцю асобнымі відамі прафесійнай дзейнасці

Пенсійнае забеспячэнне за работу з асобымі ўмовамі працы і ў сувязі з занятасцю асобнымі відамі прафесійнай дзейнасці ажыццяўляецца з улікам умоў і норм, прадугледжаных Законом Рэспублікі Беларусь ад 5 студзеня 2008 г. № 322-3 «Аб прафесійным пенсійным страхаванні».

Артыкул 4. Віды пенсій

Па сапраўдным Законе назначаюцца:

а) працоўныя пенсіі:

па ўзросце;

па інваліднасці;

па выпадку страты карміцеля;

за выслугу гадоў;

за асобыя заслугі перад рэспублікай;

б) сацыяльныя пенсіі.

Артыкул 5. Асобы, якія маюць права на пенсію

Права на працоўную пенсію маюць асобы, якія ў перыяды работы, прадпрымальніцкай, творчага і іншага дзейнасці падлягалі дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню і за іх, а таксама імі самімі ў прадугледжаных заканадаўствам аб дзяржаўным сацыяльным страхаванні выпадках выплачваліся абавязковыя страхавыя ўзносы ў бюджэт фонда, і іх сям'і пры прытрымліванні другіх умоў, прадугледжаных сапраўдным Законом. Пры гэтым даецца права:

на працоўную пенсію па ўзросце ў адпаведнасці з артыкуламі 11–13 і 15 сапраўднага Закона і за выслугу гадоў у адпаведнасці з артыкуламі 47–49² сапраўднага Закона – пры наяўнасці стажу работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда не менш 15 гадоў 6 месяцаў. Пачынаючы з 1 студзеня 2017 г. прызначаны стаж работы штогод з 1 студзеня павялічваецца на 6 месяцаў да дасягнення 20 гадоў;

на працоўную пенсію па ўзросце ў адпаведнасці з пунктамі «а»–«у» артыкулы 22¹ і артыкулам 24¹ сапраўднага Закона – пры наяўнасці стажу работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда не менш 10 гадоў;

на працоўную пенсію па узросце ў адпаведнасці з пунктам «г» артыкула 22¹ сапраўднага Закона асобам, якія да дасягнення агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту з'яўляліся інвалідамі I і (або) II групы ад 10 да 20 гадоў, – з зніжэннем патрэбны ў адпаведнасці з абзацам другім сапраўднай часткі стажу работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда на 6 месяцаў за кожны поўны год знаходжання на інваліднасці I і (або) II групы;

на працоўную пенсію па узросце ў адпаведнасці з артыкуламі 17–22, пунктам «г» артыкула 22¹ сапраўднага Закона асобам, якія да дасягнення агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту з'яўляліся інвалідамі I і (або) II групы не менш 21 года, – пры наяўнасці стажу работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда не менш 5 гадоў.

Грамадзяне, не якія атрымліваюць працоўную пенсію і (або) пенсію з другіх дзяржаў у адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь, маюць права на сацыяльную пенсію на ўмовах, прадугледжаных сапраўдным Законам.

Артыкул 6. Права выбару пенсіі

Асобам, якія маюць адначасова права на розныя дзяржаўныя пенсіі, у тым ліку датэрміновую прафесійную пенсію па заканадаўстве аб прафесійным пенсійным страхаванні (далей – датэрміновая прафесійная пенсія), на штомесячны грашовы змест па заканадаўстве аб дзяржаўнай службе (далей – штомесячны грашовы змест), назначаюцца па іх выбары адна пенсія або штомесячны грашовы змест. Пры гэтым пенсія, не звязаная з няшчасным выпадкам на вытворчасці або прафесійным захворваннем, або штомесячны грашовы змест назначаюцца незалежна ад атрымання штомесячнай страхавой выплаты па заканадаўстве аб абавязковым страхаванні ад няшчасных выпадкаў на вытворчасці і прафесійных захворванняў (далей – штомесячная страхавая выплата).

Артыкул 7. Зварот за прызначэннем пенсіі

Зварот за прызначэннем пенсіі можа ажыццяўляцца ў любы час пасля ўзнікнення права на пенсію без абмежавання якім-небудзь тэрмінам.

Дзеянне часткі другой артыкула 8 прыпынена на 2023 год Законам Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 2022 г. № 229-3

Артыкул 8. Сродкі на выплату пенсій

Выплата працоўных пенсій, назначаных у адпаведнасці з сапраўдным Законам, ажыццяўляецца са сродкаў бюджэту фонда. Пры гэтым:

расходы на выплату пенсіі па ўзросце за работу з асобымі ўмовамі працы або пенсіі за выслугу гадоў асобе, не якая дасягнула агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту, кампенсуюцца за кошт сродкаў, сфарміраваных (якія фарміруюцца) у рамках прафесійнага пенсійнага страхавання ў граніцах сумы, падлічанай на спецыяльнай частцы індывідуальнага асабовага рахунка гэтае асобы ў сістэме дзяржаўнага сацыяльнага страхавання;

расходы на выплату пенсіі па інваліднасці, звязанай з няшчасным выпадкам на вытворчасці або прафесійным захворваннем, і пенсіі па выпадку страты карміцеля з прычыны прызначаных прычын асобам, якія маюць права на штомесячную страхавую выплату (калі выпадкі пакрыцця шкоды вырашаны пачынаючы з 1 ліпеня 1999 г.), кампенсуюцца ў бюджэт фонда за кошт сродкаў абавязковага страхавання ад няшчасных выпадкаў на вытворчасці і прафесійных захворванняў;

расходы на павышэнне пенсіі ў адпаведнасці з пунктам «д» часткі першага артыкула 68 сапраўднага Закона кампенсуюцца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту;

расходы на выплату пенсій па ўзросце ў адпаведнасці з пунктамі «а» і «б» артыкула 22¹ сапраўднага Закона ў частцы, не абумоўленай які ёсць у пенсіянера стажам работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда, кампенсуюцца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту;

расходы на выплату пенсий по возрасту в соответствии с статьями 24¹ соответствующего Закона в размерах соответствующей пенсии, установленным абзацем шестым части первой статьи 73 соответствующего Закона, компенсирующая за счет средств республиканского бюджета.

Выплата соответствующих пенсий, предусмотренных соответствующим Законом, осуществляется за счет средств республиканского бюджета.

Статья 9. Органы, которые осуществляют пенсионное обеспечение, их взаимодействие с действующими органами, иными организациями

Пенсионное обеспечение по соответствующему Закону осуществляется органами (администрациями) по месту жительства и соответствующей администрации городов, районных исполнительных комитетов, органами (администрациями) соответствующей администрации районов в городах (далее – органы, которые осуществляют пенсионное обеспечение).

Органы, которые осуществляют пенсионное обеспечение, на безвозмездной основе:

взаимодействуют с действующими органами, иными организациями с целью, необходимыми для обеспечения пенсионного обеспечения;

запрашивают и получают из информационных ресурсов (систем) персональные данные, в том числе специальные персональные данные, необходимые для назначения и выплаты пенсий, без согласия физических лиц.

Статья 10. Вопросы, касающиеся деятельности Совета Министров Республики Беларусь

Деятельность Совета Министров Республики Беларусь, в том числе предусмотренных соответствующим Законом, касающиеся назначения и выплаты пенсий, в том числе предоставление льгот при достижении стажа работы определенных категорий граждан в соответствии с гарантиями, предусмотренных соответствующим Законом, а также вопросы пенсионного обеспечения некоторых категорий граждан за их особые заслуги перед Республикой.

РАЗДЕЛ II ПЕНСИИ ПО ВОЗРАСТУ

Статья 11. Условия назначения пенсии по возрасту на особых условиях

Права на пенсию по возрасту на особых условиях имеют мужчины при стаже работы не менее 25 лет, женщины при стаже работы не менее 20 лет по достижении установленного пенсионного возраста:

в 2016 году: мужчины – 60 лет, женщины – 55 лет;

в 2017 году: мужчины – 60 лет 6 месяцев, женщины – 55 лет 6 месяцев;

в 2018 году: мужчины – 61 года, женщины – 56 лет;

в 2019 году: мужчины – 61 года 6 месяцев, женщины – 56 лет 6 месяцев;

в 2020 году: мужчины – 62 лет, женщины – 57 лет;

в 2021 году: мужчины – 62 лет 6 месяцев, женщины – 57 лет 6 месяцев;

в 2022 году и последующие годы: мужчины – 63 лет, женщины – 58 лет.

Статья 12. Права на пенсию по возрасту за работу в особых условиях труда

Права на пенсию по возрасту за работу в особых условиях труда независимо от стажа работы имеют:

а) работники, занятые по найму на подземных работах, на работах с вредными и вредными условиями труда, – по списку № 1 соответствующей работ, профессий, посад и специальностей и по результатам аттестации рабочих мест с предоставлением установленного пенсионного возраста на 10 лет:

мужчины – при стаже работы не менее 20 лет, из них не менее 10 лет (при этом не менее 5 лет в период с 1 января 2009 г.) на назначаемых работах;

женщины – при стаже работы не менее 15 лет 6 месяцев, из них не менее 7 лет 6 месяцев (при этом не менее 3 лет 9 месяцев в период с 1 января 2009 г.) на назначаемых работах. Начиная с 1 января 2017 г. назначаемые 15 лет 6 месяцев стажа работы ежегодно с 1 января увеличивается на 6 месяцев до достижения 20 лет.

Работнікам, якія маюць не менш паловы стажу работы з адмыслова шкоднымі і адмыслова цяжкімі ўмовамі працы да 1 студзеня 2009 г., пры наяўнасці стажу работы не менш 25 гадоў у мужчын і 20 гадоў у жанчын пенсіі назначаюцца са змяншэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 1 год – за кожны поўны год такой работы мужчынам і за кожныя 9 месяцаў такой работы жанчынам;

б) работнікі, занятыя поўны рабочы дзень на другіх работах са шкоднымі і цяжкімі ўмовамі працы, – па спісе № 2 вытворчасцей, работ, прафесій, пасадаў і паказчыкаў і па выніках атэстацыі рабочых месцаў са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год:

мужчыны – пры стажу работы не менш 25 гадоў, з іх не менш 12 гадоў 6 месяцаў (пры гэтым не менш 6 гадоў 3 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) на прызначаных работах;

жанчыны – пры стажу работы не менш 20 гадоў, з іх не менш 10 гадоў (пры гэтым не менш 5 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) на прызначаных работах.

Работнікам, якія маюць не менш паловы стажу работы са шкоднымі і цяжкімі ўмовамі працы да 1 студзеня 2009 г., пры наяўнасці стажу работы не менш 25 гадоў у мужчын і 20 гадоў у жанчын пенсіі назначаюцца са змяншэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 1 год – за кожныя 2 года 6 месяцаў такой работы мужчынам і за кожныя 2 года такой работы жанчынам;

у) работніцы тэкстыльнай вытворчасці, занятыя на станках і машынах, – па спісе вытворчасцей і прафесій, які зацвярджаецца ў парадку, які вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, – са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год і пры стажу прызначанай работы не менш 20 гадоў (пры гэтым не менш 10 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.);

г) жанчыны, якія працуюць трактарыстамі-машыністамі, машыністамі будаўнічых, дарожных і пагрузачна-разгрузачных машын, зманціраваных на базе трактароў і экскаватараў, – са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год і пры стажу работы не менш 20 гадоў, з іх не менш 15 гадоў (пры гэтым не менш 7 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) на прызначанай рабоце;

д) трактарысты-машыністы, непасрэдна занятыя ў вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі ў калгасах, саўгасах і другіх прадпрыемствах сельскай гаспадаркі: мужчыны – са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год і пры стажу работы не менш 25 гадоў, з іх не менш 20 гадоў (пры гэтым не менш 10 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) на прызначанай рабоце;

е) жанчыны, якія працуюць даяркамі (аператарамі машыннага даення), цялятніцамі, свінарамі-аператарамі ў калгасах, саўгасах, другіх прадпрыемствах сельскай гаспадаркі, – са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год і пры стажу прызначанай работы не менш 20 гадоў (пры гэтым не менш 10 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) пры ўмове выканання ўстаноўленых норм абслугоўвання.

Нормы абслугоўвання для гэтых мэт ставяцца ў парадку, які вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

ж) вадзіцелі гарадскога пасажырскога транспарту (аўтобусы, тралейбусы, трамваі) і асобных прыгарадных маршрутаў, па ўмовах працы прыраўнаных да гарадскіх перавозак, са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год:

мужчыны – пры стажу работы не менш 25 гадоў, з іх не менш 20 гадоў (пры гэтым не менш 10 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) на прызначанай рабоце;

жанчыны – пры стажу работы не менш 20 гадоў, з іх не менш 15 гадоў (пры гэтым не менш 7 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) на прызначанай рабоце.

Прыраўнанне асобных прыгарадных маршрутаў па ўмовах працы да гарадскіх перавозак праводзіцца ў парадку, які вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

з) работнікі экспедыцый, партый, атрадаў, участкаў і брыгад, непасрэдна занятыя на палявых геалагаразведных, гідралагічных, лесабудаўнічых і вышукальных работах, са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год:

мужчыны – пры стажы работы не менш 25 гадоў, з іх не менш 20 гадоў (пры гэтым не менш 10 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) на прызначанай рабоце;

жанчыны – пры стажы работы не менш 20 гадоў, з іх не менш 15 гадоў (пры гэтым не менш 7 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) на прызначанай рабоце.

Пры гэтым перыяд работы непасрэдна ў палявых умовах на працягу паўгода або болей паўгода залічваецца за год работы, менш паўгода – па фактычнай працягласці, а на сезонных работах – у адпаведнасці з артыкулам 53 сапраўднага Закона.

Пры вызначэнні права на пенсію па ўзросце за работу з асобымі ўмовамі працы перыяды работы з асобымі ўмовамі працы пасля 1 студзеня 2009 г. улічваюцца пры ўмове выплаты ўзносаў на прафесійнае пенсійнае страхаванне.

Артыкул 13. Пенсіі работнікам, занятым на падземных і адкрытых горных работах

Работнікі, непасрэдна занятыя поўны рабочы дзень на падземных і адкрытых горных работах (уключаючы асабісты склад горнавыратавальных частак) па здабычы вугалю, сланцу, руды, граніту і другіх карысных выкапняў, на будаўніцтве шахт і руднікоў (па спісу работ і прафесій), маюць права на пенсію незалежна ад узросту, калі яны былі заняты на гэтых работах не менш 25 гадоў (пры гэтым не менш 12 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.), а работнікі вядучых прафесій на гэтых работах: горнарабочыя ачышчальнага забою, праходчыкі, забойшчыкі на адбойных малатках, машыністы горных выемачных машын – пры ўмове, калі яны былі заняты на гэтых работах не менш 20 гадоў (пры гэтым не менш 10 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.).

Пры вызначэнні права на пенсію ў адпаведнасці з часткай першага сапраўднага артыкула перыяды работы на падземных і адкрытых горных работах, на будаўніцтве шахт і руднікоў пасля 1 студзеня 2009 г. улічваюцца пры ўмове выплаты ўзносаў на прафесійнае пенсійнае страхаванне.

Артыкул 14. Спісы вытворчасцей, работ, прафесій, пасадаў і паказчыкаў, якія даюць права на пенсію па ўзросце за работу з асобымі ўмовамі працы, і кантроль за правільнасцю іх прымянення

Пры падліку спецыяльнага стажу работы для прызначэння пенсіі па ўзросце за работу з асобымі ўмовамі працы (пункты «а» і «б» часткі першага артыкула 12 і артыкул 13 сапраўднага Закона) прымяняюцца спісы вытворчасцей, работ, прафесій, пасадаў і паказчыкаў, якія даюць права на такую пенсію, зацверджаныя Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Кантроль за правільнасцю прымянення прызначаных спісаў у арганізацыях і якасцю правядзення атэстацыі рабочых месцаў па ўмовах працы, падрыхтоўка заключэнняў па дадзеных пытаннях і прапаноў па парадку прымянення гэтых спісаў ажыццяўляюцца органамі дзяржаўнай экспертызы ўмоў працы.

Артыкул 15. Парадак прызначэння пенсій асобам, якія працавалі да ўвядзення ў дзеянне сапраўднага Закона на работах з асобымі ўмовамі працы

Асобам, якія маюць поўны стаж на работах са шкоднымі і цяжкімі ўмовамі працы, прадугледжаных якія раней дзейнічалі спісамі № 1 і № 2, або наогул на гэтых работах і работах, прадугледжаных адпаведна пунктамі «а» і «б» часткі першага артыкула 12 сапраўднага Закона, пенсіі назначаюцца па нормах сапраўднага Закона.

Асобам, якія маюць не менш паловы стажу на работах, прызначаных у часткі першага сапраўднага артыкула, агульнаўстаноўлены пенсійны ўзрост зніжаецца прапарцыянальна існуючаму стажу работы ў парадку, устаноўленым пунктамі «а» і «б» часткі першага артыкула 12 сапраўднага Закона.

Артыкул 16. Улік розных перыядаў работы з асобымі ўмовамі працы

Пры прызначэнні пенсіі па ўзросце за работу з асобымі ўмовамі працы ў адпаведнасці з артыкуламі 12 і 15 сапраўднага Закона праводзіцца ўзаемны залік перыядаў работы, прадугледжаных гэтымі артыкуламі, пры ўмове, што прызначаныя работы даюць права на пенсію на аналагічных або болей ільготных умовах.

Улік стажу работы з асобымі ўмовамі працы за перыяд пасля 1 студзеня 2009 г. праводзіцца з прытрымліваннем умовы, прадугледжанай часткай першага сапраўднага артыкула.

Артыкул 17. Пенсіі інвалідам вайны

Ваеннаслужачыя, якія зрабіліся інвалідамі з прычыны ранення, кантузіі або калецтва, атрыманых пры выкананні абавязкаў ваеннай службы або з прычыны захворвання, звязанага са знаходжаннем на фронце, маюць права на пенсію па ўзросце са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год:

мужчыны – пры стажы работы не менш 25 гадоў;

жанчыны – пры стажы работы не менш 20 гадоў.

Артыкул 18. Пенсіі маці ваеннаслужачых

Маці ваеннаслужачых, смерць якой звязана з выкананнем абавязкаў ваеннай службы, маюць права на пенсію па ўзросце са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год і пры стажы работы не менш 20 гадоў.

Артыкул 19. Пенсіі жанчынам, якія нарадзілі пяць і болей дзяцей

Жанчыны, якія нарадзілі пяць і болей дзяцей і якія выхавалі іх да 8-летнего ўзросту, маюць права на пенсію па ўзросце са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год (а таксама жанчыны, у якіх да гэтаму марудзь пятае дзіця не дасягнуў 8 гадоў) і пры стажы работы не менш 15 гадоў.

Жанчыны, якія нарадзілі пяць і болей дзяцей і якія выхавалі іх да 16-летнего ўзросту, пры стажы работы ў калгасах, саўгасах і другіх прадпрыемствах сельскай гаспадаркі непасрэдна ў вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі не менш 10 гадоў (без заліку ў стаж работы часу догляду за дзецьмі) маюць права на пенсію незалежна ад узросту.

Артыкул 20. Пенсіі бацькам дзяцей-інвалідаў (інвалідаў з дзяцінствы)

Маці, якія выхоўвалі дзяцей-інвалідаў (інвалідаў з дзяцінствы) не менш 8 гадоў у перыяд да іх паўналецця, маюць права на пенсію па ўзросце са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год і пры стажы работы не менш 20 гадоў.

Бацькі, якія выхоўвалі дзяцей-інвалідаў (інвалідаў з дзяцінствы) не менш 8 гадоў у перыяд да іх паўналецця, маюць права на пенсію па ўзросце са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год і пры стажы работы не менш 25 гадоў, калі маці дзіцяці-інваліда (інваліда з дзяцінства) не выкарыстоўвала набытага ёю права на пенсію па ўзросце ў адпаведнасці з часткай першага сапраўднага артыкула і адмовілася ад гэтага права на карысць бацькі або не выкарыстоўвала права на пенсію па ўзросце ў адпаведнасці з часткай першага сапраўднага артыкула ў сувязі з яе смерцю.

Артыкул 21. Пенсіі ліліпутам і карлікам

Асобы, хворыя гіпафізарным нанізмам (ліліпуты), і дыспрапарцыянальныя карлікі маюць права на пенсію па ўзросце са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 15 год:

мужчыны – пры стажы работы не менш 20 гадоў;

жанчыны – пры стажы работы не менш 15 гадоў.

Артыкул 22. Пенсіі інвалідам з дзяцінства

Інваліды з дзяцінствы маюць права на пенсію па узросце з зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 лет:

інваліды з дзяцінства I і II групы – пры стажы работы не менш 20 гадоў у мужчын і не менш 15 гадоў у жанчын;

інваліды з дзяцінства III групы – пры стажы работы не менш 25 гадоў у мужчын і не менш 20 гадоў у жанчын.

Артыкул 22¹. Пенсіі асобным катэгорыям грамадзян

Асобы, якія дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту, не якія маюць патрэбнага ў адпаведнасці з абзацам другім часткі першага артыкула 5 сапраўднага Закона стажу работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда, маюць права на пенсію па ўзросце:

а) мужчыны – пры стажы работы не менш 40 гадоў;

жанчыны – пры стажы работы не менш 35 гадоў;

б) асобы, якія праходзілі ваенную службу (службу ў ваенізаваных арганізацыях), – мужчыны пры стажы работы не менш 25 гадоў і жанчыны пры стажы работы не менш 20 гадоў, уключаючы не менш 10 календарных гадоў ваеннай службы (службы ў ваенізаваных арганізацыях), і адсутнасці права на пенсію ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб які начальствуе і радавога складу органаў унутраных спраў, Следчага камітэта, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях і органаў фінансавых расследаванняў»;

у) жанчыны, якія нарадзілі чацвярых дзяцей і якія выхавалі іх да 8-летнего ўзросту, – пры стажы работы не менш 20 гадоў;

г) асобы, якія да дасягнення агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту з'яўляліся інвалідамі I і (або) II групы не менш 10 гадоў, – пры стажы работы не менш 20 гадоў у мужчын і не менш 15 гадоў у жанчын.

Заўвага. Пад ваеннай службай (службай у ваенізаваных арганізацыях) для мэт прымянення пункта «б» сапраўднага артыкула разумеюцца перыяды ваеннай службы (службы ў ваенізаваных арганізацыях), прызначаныя ў пункце «а» часткі другой артыкула 51 сапраўднага Закона, за выключэннем перыядаў ваеннай службы (службы ў ваенізаваных арганізацыях), якія даводзяцца на перыяд знаходжання ў сацыяльным водпуску па доглядзе за дзецьмі.

Артыкул 23. Памеры пенсій

Пенсіі па ўзросце назначаюцца ў памеры 55 працэнтаў сярэднямесячнага заробку (артыкул 56 сапраўднага Закона), але не ніжэйшага мінімальнага памеру пенсіі.

Пенсія па ўзросце, у тым ліку мінімальная, павялічваецца:

мужчынам за кожны поўны год стажу работы (артыкула 51–53 сапраўднага Закона) звыш 25 гадоў, а таксама стажу работы з асобымі ўмовамі працы (пункт «а» часткі першага артыкула 12 і артыкул 13 сапраўднага Закона) звыш 10 гадоў – на адзін працэнт сярэднямесячнага заробку, але не менш чым на адзін працэнт мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце. Пры гэтым для асоб, якія дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту і якія маюць стаж работы болей 35 гадоў, пенсіі павялічваецца за кожны поўны год стажу работы звыш 35 гадоў на адзін працэнт сярэднямесячнага заробку, але не менш што на 0,7 працэнта сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы, якая прымяняецца для карэкціроўкі фактычнага заробку пенсіянера (артыкул 70 сапраўднага Закона), а для асоб, якія дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту і якія маюць стаж работы 45 гадоў і болей, павелічэнне пенсіі ў памеры не ніжэй прызначанага ставіцца пачынаючы з 26-го года стажу работы;

жанчынам за кожны поўны год стажу работы звыш 20 гадоў, а таксама стажу работы з асобымі ўмовамі працы звыш 7 гадоў 6 месяцаў – на адзін працэнт сярэднямесячнага заробку, але не менш чым на адзін працэнт мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце. Пры гэтым для асоб, якія дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту і якія маюць стаж работы болей 30 гадоў, пенсіі павялічваецца за кожны поўны год стажу работы звыш 30 гадоў на адзін працэнт сярэднямесячнага заробку, але не менш што на 0,7 працэнта сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы, якая прымяняецца для карэкціроўкі фактычнага заробку пенсіянера (артыкул 70 сапраўднага Закона), а для асоб, якія дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту і якія маюць стаж работы 40 гадоў і болей, павелічэнне пенсіі ў памеры не ніжэй прызначанага ставіцца пачынаючы з 21-го года стажу работы.

Павелічэнне пенсіі ў адпаведнасці з часткай другой сапраўднага артыкула праводзіцца ў граніцах 45 гадоў стажу работы ў мужчын і 40 гадоў у жанчын.

Асобам, якія дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту, пенсіі дадаткова павялічваецца на 0,1, 0,2, 0,3, 0,4, 0,5 працэнта сярэднямесячнага заробку (або на 0,7 працэнта сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы, якая прымяняецца для карэкціроўкі фактычнага заробку пенсіянера (артыкул 70 сапраўднага Закона), – у выпадках, калі дадзеная велічыня перавышае сярэднямесячны заробак) адпаведна за кожны поўны год стажу работы звыш 40 гадоў па 45-й год уключна ў мужчын і звыш 35 гадоў па 40-й год уключна ў жанчын.

Мінімальны памер пенсіі па ўзросце ставіцца ў памеры 25 працэнтаў найбольшай велічыні бюджэту пражытачнага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва, устаноўленага Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны, за два апошніх квартала.

Артыкул 23¹. Павелічэнне памеру назначанай пенсіі па ўзросце пры працягу работы без атрымання дзяржаўнай пенсіі

Пры працягу работы без атрымання дзяржаўнай пенсіі пасля прызначэння пенсіі па ўзросце на агульных падставах (артыкул 11 сапраўднага Закона) памер пенсіі па ўзросце павялічваецца на:

6, 8, 10 і 12 працэнтаў заробку, з якога ў адпаведнасці з артыкулам 56 сапраўднага Закона лічыцца пенсія, – адпаведна за кожны поўны першы, другой, трэці і чацвёрты гады работы, на 14 працэнтаў такога заробку – за поўны пяты і кожны наступны год работы. Прызначаныя памеры павелічэння пенсіі падсумоўваюцца паміж сабой;

1 працэнт заробку, з якога ў адпаведнасці з артыкулам 56 сапраўднага Закона лічыцца пенсія, – за кожныя поўныя два месяца няпоўнага года работы. Дадзены памер павелічэння пенсіі падсумоўваецца з памерамі павелічэння пенсіі, прадугледжанымі абзацам другім сапраўднай часткі.

Пад работай без атрымання дзяржаўнай пенсіі, якая дае права на павелічэнне пенсіі ў адпаведнасці з часткай першага сапраўднага артыкула, разумеюцца перыяды работы, прадпрымальніцкай, творчага і іншага дзейнасці, на працягу якіх праводзілася выплата абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда згодна заканадаўству аб дзяржаўным сацыяльным страхаванні.

Павелічэнне памеру назначанай пенсіі па ўзросце ў адпаведнасці з часткай першага сапраўднага артыкула праводзіцца незалежна ад абмежавання, устаноўленага часткай трэцяга артыкула 23 сапраўднага Закона.

Перыяды работы да 1 студзеня 2017 г. без атрымання дзяржаўнай пенсіі пасля набыцця права на пенсію па ўзросце на агульных падставах (акрамя перыядаў работы да 1 верасня 1998 г., падлічаных пры прызначэнні пенсій да прызначанай даты) улічваюцца для павелічэння памеру пенсіі па ўзросце ў адпаведнасці з сапраўдным артыкулам незалежна ад умовы прызначэння пенсіі.

Артыкул 24. Пенсіі пры няпоўным стажы работы

Асобам, якія маюць стаж работы, устаноўлены абзацам другім часткі першага артыкула 5 сапраўднага Закона, але не маючым стажу работы, дастатковага для прызначэння пенсіі па ўзросце (артыкул 11 сапраўднага Закона), назначаецца пенсія па ўзросце пры няпоўным стажы работы. Пры гэтым пенсія назначаецца ў памеры, падлічаным прапарцыянальна існуючаму стажу работы, але не менш 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце, а маці-гераіням – не менш 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце (артыкул 23 сапраўднага Закона).

Пры прызначэнні пенсій пры няпоўным стажы работы не прымяняюцца льготныя ўмовы па ўзросце і стажы для прызначэння пенсій па ўзросце, устаноўленыя сапраўдным Законом.

Артыкул 24¹. Пенсіі па узросце пры няпоўным стажы работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда

Мужчынам, якія дасягнулі ўзросту 65 гадоў, і жанчынам, якія дасягнулі ўзросту 60 гадоў, не маючым патрэбных у адпаведнасці з абзацам другім часткі першага артыкула 5 сапраўднага Закона стажу работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда, назначаецца пенсія па узросце пры няпоўным стажы работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда.

Пенсія па узросце пры няпоўным стажы работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда лічыцца ў памеры 73 працэнтаў найбольшай велічыні бюджэту пражытачнага мінімуму пенсіянера, устаноўленага Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны, за два апошніх квартала. Пры гэтым за кожны поўны год стажу работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда звыш 10 гадоў пенсія дадаткова

павялічваецца на 3 працэнта прызначанай велічыні, але не больш што да 100 працэнтаў гэтае велічыні.

Пры прызначэнні пенсіі па ўзросце пры няпоўным стажы работы з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда не прымяняюцца палажэнні сапраўднага Закона аб падліку пенсіі па ўзросце з заробку.

Артыкул 25. Надбаўка да пенсіі

Да пенсіі па ўзросце ставіцца надбаўка на догляд:

інвалідам I групы – 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;
пенсіянерам, якія дасягнулі 80-летняга ўзросту, а таксама другім адзінокім пенсіянерам, якія адчуваюць патрэбу па заключэнні рэабілітацыйных экспертных камісій (далей – МРЭК) або ўрачэбна-кансультацыйных камісій (далей – УКК) у пастаяннай чужой дапамозе, – 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Пры наяўнасці права на надбаўку на догляд па розных падставах, прадугледжаных у сапраўдным артыкуле, надбаўка налічаецца па аднаму з прызначаных падстаў.

Артыкул 26. Перыяд, на які назначаецца пенсія

Пенсія па ўзросце назначаецца пажыццёва незалежна ад стану працаздольнасці.

РАЗДЗЕЛ III ПЕНСІІ ПА ІНВАЛІДНАСЦІ

Артыкул 27. Умовы прызначэння пенсій

Пенсіі па інваліднасці назначаюцца незалежна ад прычыны інваліднасці пры наяўнасці наступнага стажу работы да часу наступлення інваліднасці або звароту за пенсіяй:

Узрост	Стаж работы (у гадах)
Да дасягнення 23 гадоў	1
Ад 23 гадоў да дасягнення 26 гадоў	2
Ад 26 гадоў да дасягнення 31 года	3
Ад 31 года да дасягнення 36 гадоў	5
Ад 36 гадоў да дасягнення 41 года	7
Ад 41 года да дасягнення 46 гадоў	9
Ад 46 гадоў да дасягнення 51 года	11
Ад 51 года да дасягнення 56 гадоў	13
Ад 56 гадоў да дасягнення 61 года	14
Ад 61 года і старэйшым	15

Асобам, якія зрабіліся інвалідамі да дасягнення 20 гадоў у перыяд работы, прадпрымальніцкай, творчага і іншага дзейнасці (частка першая артыкула 51 сапраўднага Закона) або пасля яе спынення, пенсіі назначаюцца незалежна ад наяўнасці стажу работы, устаноўленага часткай першага сапраўднага артыкула.

Артыкул 28. Устанаўленне інваліднасці

Прычына і група інваліднасці, а таксама дата наступлення інваліднасці ставяцца МРЭК, дзеючымі на падставе Палажэння аб іх, зацвярджаемага Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Асобам старэйшых 18 гадоў, прызнаным інвалідамі, ставіцца I, II або III група інваліднасці.

Артыкул 29. Выключана.

Артыкул 30. Выключана.

Артыкул 31. Памеры пенсій

Пенсіі па інваліднасці назначаюцца ў наступных памерах:

інвалідам I групы – 75 працэнтаў, інвалідам II групы – 65 працэнтаў, інвалідам III групы – 40 працэнтаў сярэднямесячнага заробку (артыкул 56 сапраўднага Закона).

Калі ў інвалідаў I, II груп маецца стаж работы, неабходны для прызначэння пенсіі па ўзросце, у тым ліку за работу з асобымі ўмовамі працы, то пенсія па інваліднасці можа прызначана ў памеры пенсіі па ўзросце пры адпаведным стажы работы (артыкул 23 сапраўднага Закона).

Мінімальныя памеры пенсій ставяцца: па I і II групам інваліднасці – 100 працэнтаў, па III групе інваліднасці – 50 працэнтаў, маці-гераіням (незалежна ад групы інваліднасці) – 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце (артыкул 23 сапраўднага Закона).

Артыкул 32. Пенсіі пры няпоўным стажы работы

Інвалідам I, II груп, якія не маюць дастатковага для прызначэння поўнай пенсіі стажы работы (артыкул 27 сапраўднага Закона), назначаецца пенсія па інваліднасці пры няпоўным стажы работы ў памеры, падлічаным прапарцыянальна існуючаму стажу, але не ніжэйшых наступных памераў: інвалідам I групы – 100 працэнтаў, інвалідам II групы – 50 працэнтаў, маці-гераіням (незалежна ад групы інваліднасці) – не менш 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Артыкул 33. Надбаўка да пенсіі

Да пенсіі па інваліднасці ставіцца надбаўка на догляд:

інвалідах I групы – 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

адзінокім інвалідам II групы, якія адчуваюць патрэбу па заключэнні МРЭК або УКК у пастаяннай чужой дапамозе, а таксама пенсіянерам, якія дасягнулі 80-летнего ўзросту, – 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Пры наяўнасці права на надбаўку на догляд па розных падставах, прадугледжаных у сапраўдным артыкуле, надбаўка налічаецца па аднаму з прызначаных падстаў.

Артыкул 34. Перыяд, на які назначаецца пенсія

Пенсія назначаецца на тэрмін інваліднасці, устаноўлены МРЭК.

Пераагляд інвалідаў праводзіцца ў парадку, які ўстанаўліваецца Міністэрствам аховы здароўя.

РАЗДЗЕЛ IV

ПЕНСІІ ПА ВЫПАДКУ СТРАТЫ КАРМІЦЕЛЯ

Артыкул 35. Члены сям'і, якія маюць права на пенсію

Права на пенсію па выпадку страты карміцеля маюць непрацаздольныя члены сям'і памерлага карміцеля, якія складаліся на яго ўтрыманні (артыкул 36 сапраўднага Закона). Пры гэтым асобам, прызначаным у пунктах «а», «у» і «е» часткі трэцяга сапраўднага артыкула, пенсіі назначаюцца незалежна ад таго, знаходзіліся ці яны на ўтрыманні карміцеля.

Бацькі і муж (жонка) нябожчыка, не якія складаліся на яго ўтрыманні, таксама маюць права на пенсію, калі пасля страцілі крыніца сродкаў да існавання.

Непрацаздольнымі членамі сям'і лічацца:

а) дзеці (у тым ліку ўсыноўленыя (удачароныя) (далей – усыноўленыя), пасынкi і падчаркі), браты, сёстры і унукі, не якія дасягнулі 18 гадоў (навучэнцы, не якія дасягнулі 23 гадоў), а таксама дзеці (у тым ліку ўсыноўленыя, пасынкi і падчаркі), браты, сёстры і ўнукі старэйшыя 18 гадоў, калі яны сталі інвалідамі да дасягнення 18 гадоў. Пры гэтым браты, сёстры і ўнукі маюць права на пенсію, калі яны не маюць працаздольных бацькаў, а пасынак і падчарка – калі яны не атрымлівалі аліментаў ад бацькаў у парадку, устаноўленым заканадаўствам. Да навучэнцаў датычацца асобы, якія атрымліваюць у Рэспубліцы Беларусь, за граніцамі Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь у дзённай форме атрымання адукацыі агульная сярэдняя, прафесіянальна-тэхнічная, сярэдняя спецыяльная, вышэйшая, спецыяльная адукацыя, дадатковая адукацыя дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіруючых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочыя (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшая адукацыя, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдняя спецыяльная адукацыя, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочыя (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочыя (служачых), адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ва ўстановы адукацыі Рэспублікі Беларусь на факультэтах довузовскай падрыхтоўкі, падрыхтоўчых аддзяленнях (за выключэннем асоб, якія атрымліваюць адукацыю па спецыяльнасцям для Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь, транспартных войск, унутраных войск Міністэрства

ўнутраных спраў, органаў дзяржаўнай бяспекі, органаў пагранічнай службы, Службы бяспекі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Аператыўна-аналітычнага цэнтра пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў, Следчага камітэта, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю, органаў і падраздзяленняў па надзвычайным сітуацыям, а таксама навучэнцах, якія знаходзяцца ў водпусках, прадугледжаных заканадаўствам аб адукацыі), а таксама асобы, накіраваныя ў замежныя арганізацыі для атрымання вышэйшай адукацыі за рахунак сродкаў рэспубліканскага бюджэту па спецыяльнасцях, неабходных для Рэспублікі Беларусь, падрыхтоўка па якім у Рэспубліцы Беларусь не ажыццяўляецца;

б) бацька, маці (усынавіцелі (удочерители)), мужы, калі яны дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту або з'яўляюцца інвалідамі;

у) адзін з бацькаў або жонак (мужа) або дзед, бабка, брат або сястра незалежна ад узросту і працаздольнасці, калі ён (ён) заняты (заняты) доглядам за дзецьмі, братамі, сёстрамі або ўнукамі памерлага карміцеля, не якія дасягнулі 8 гадоў, і не працуе;

г) дзед і бабка – пры адсутнасці асоб, якія па законе абавязаныя іх утрымліваць;

д) айчым, мачаха, калі яны дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту або з'яўляюцца інвалідамі, – пры ўмове, калі выхоўвалі або ўтрымлівалі памерлага пасынка або падчарку не менш 5 гадоў;

е) адзін з бацькаў або жонак (мужа), у тым ліку які быў (які быў) пры ўмове неуступлення ў новы шлюб, або дзед, бабка, брат або сястра, занятыя доглядам за дзецьмі, братамі, сёстрамі або ўнукамі памерлага карміцеля, не якія дасягнулі 3 гадоў, у выпадках, калі яны:

знаходзяцца ў водпуску па доглядзе за дзіцём (братам, сястрой або ўнукам) памерлага карміцеля да дасягнення ім узросту 3 гадоў па асноўнай рабоце і рабоце па сумяшчальніцтве (у выпадку работы па сумяшчальніцтву) і не выконваюць работу па грамадзянска-прававым дагаворы, прадметам якога з'яўляюцца выкананне работ, аказанне паслуг і стварэнне аб'ектаў інтэлектуальнай уласнасці, не з'яўляюцца індывідуальнымі прадпрымальнікамі, натарыусамі, адвакатамі, асобамі, якія ажыццяўляюць іншыя віды дзейнасці;

з'яўляюцца індывідуальнымі прадпрымальнікамі, натарыусамі, адвакатамі, асобамі, якія ажыццяўляюць іншыя віды дзейнасці, і прыпынілі адпаведную дзейнасць у сувязі з доглядам за дзіцём (братам, сястрой або ўнукам) памерлага карміцеля ў узросце да 3 гадоў у парадку, устаноўленым заканадаўствам, або не ажыццяўляюць прадпрымальніцкую дзейнасць у сувязі з знаходжаннем у працэсе спынення дзейнасці.

Усе правілы сапраўднага Закона, якія дакранаюцца сямей нябожчыкаў, адпаведна распаўсюджваюцца і на сем'і невядома адсутныя, калі невядомую адсутнасць карміцеля засведчана ва ўстаноўленым парадку.

Заўвага. Пад іншымі відамі дзейнасці для мэт прымянення абзацаў другога і трэцяга пункта «е» часткі трэцяга сапраўднага артыкула разумеюцца прадугледжаныя заканадаўчымі актамі віды рамеснай дзейнасці без дзяржаўнай рэгістрацыі ў якасці індывідуальных прадпрымальнікаў, дзейнасць па аказанні паслуг у сферы аграэкатурызму без дзяржаўнай рэгістрацыі ў якасці індывідуальных прадпрымальнікаў.

Артыкул 36. Члены сям'і, якія лічацца ўтрыманцамі

Члены сям'і нябожчыка лічацца якія складаліся на яго ўтрыманні, калі яны знаходзіліся на яго поўным змесце або атрымлівалі ад яго дапамога, якая была для іх пастаяннай і асноўнай крыніцай сродкаў да існавання.

Члены сям'і нябожчыка, для якіх яго дапамога была пастаяннай і асноўнай крыніцай сродкаў да існавання, але якія самі атрымлівалі якую-небудзь пенсію, маюць права перайсці на новую пенсію.

Артыкул 37. Стаж работы карміцеля, які дае права на пенсію

Пенсія па выпадку страты карміцеля назначаецца, калі карміцель да дня смерці меў стаж работы, які быў б неабходны яму для прызначэння пенсіі па інваліднасці (артыкул 27 сапраўднага Закона).

Членам сям'і памерлага пенсіянера, які атрымліваў працоўную пенсію (за выключэннем пенсіі па выпадку страты карміцеля), пенсія назначаецца зыходзячы са стажу работы, з якога назначалася пенсія памерламу карміцелю.

Артыкул 38. Памеры пенсій

Пенсіі па выпадку страты карміцеля назначаюцца на кожнага непрацаздольнага члена сям'і ў памеры 40 працэнтаў сярэднямесячнага заробку карміцеля (артыкул 56 сапраўднага Закона), але не менш 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

На дзяцей-сірот, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот, якія атрымліваюць у сувязі са смерцю аднаго бацькі штомесячную страхавую выплату, пенсія па выпадку страты карміцеля – другога бацькі назначаецца ў памеры, устаноўленым часткай першага сапраўднага артыкула. На другіх дзяцей-сірот, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот пенсія на кожнае дзіця назначаецца ў памеры 50 працэнтаў заробку карміцеляў (артыкул 56 сапраўднага Закона), але не менш двухкратнага мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Артыкул 39. Захаванне пенсіі пры ўступленні ў новы шлюб

Пенсія, назначаная па выпадку смерці мужа, захоўваецца і пры ўступленні пенсіянера ў новы шлюб.

Артыкул 40. Права на пенсію ўсыноўленых

Непаўналетнія, якія маюць права на пенсію па выпадку страты карміцеля, захоўваюць гэты права таксама і пры іх усынаўленні (удачарэнні).

Артыкул 41. Пенсіі пры няпоўным стажы работы

Членам сям'і, якая згубіла карміцеля, не які меў стажы работы, дастатковага для прызначэння поўнай пенсіі па інваліднасці (артыкул 27 сапраўднага Закона), назначаецца пенсія пры няпоўным стажы работы ў памеры, падлічаным прапарцыянальна існуючаму стажы работы карміцеля.

Сем'ям памерлых пенсіянераў, якія атрымлівалі пенсію пры няпоўным стажы работы, пенсія назначаецца прапарцыянальна стажы работы, зыходзячы з якога была прызначана пенсія памерламу карміцелю.

Пенсія на кожнага непрацаздольнага члена сям'і не можа менш 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце. Пры гэтым пенсія, якая назначаецца на дзяцей-сірот, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот, не можа менш адпаведнага памеру, прадугледжанага артыкулам 38 сапраўднага Закона, а на маці-гераіню – не менш 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Артыкул 41¹. Надбаўка да пенсіі

Да пенсіі па выпадку страты карміцеля ставіцца надбаўка на догляд:

інвалідам I групы – 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

пенсіянерам, якія дасягнулі 80-летнега ўзросту, дзецям-інвалідам ва ўзросце да 18 гадоў і інвалідам з дзяцінства II групы, а таксама адзінокім пенсіянерам, якія адчуваюць патрэбу ў пастаяннай чужой дапамозе па заключэнні МРЭК або УКК, – 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Пры наяўнасці права на надбаўку на догляд па некалькіх падставах, прадугледжаных у сапраўдным артыкуле, надбаўка налічаецца па аднаму з прызначаных падстаў.

Артыкул 42. Права на зварот за прызначэннем пенсіі без абмежавання тэрмінам

Сям'я, якая мае права на пенсію па выпадку страты карміцеля, можа звяртацца за прызначэннем пенсіі ў любы час пасля смерці або ўстанаўлення невядомай адсутнасці карміцеля без абмежавання якім-небудзь тэрмінам.

Пенсіі па выпадку страты карміцеля назначаюцца:

а) сем'ям асоб, прызначаных у частцы першага артыкула 5 сапраўднага Закона, – калі карміцель памёр у перыяд работы, прадпрымальніцкай, творчага і іншага дзейнасці (частка першага артыкула 51 сапраўднага Закона) або пасля яе спынення;

б) сем'ям пенсіянераў – калі карміцель памёр у перыяд атрымання пенсіі або не пазней 5 гадоў пасля спынення выплаты пенсіі.

Артыкул 43. Перыяд, на які назначаецца пенсія

Пенсія па выпадку страты карміцеля ставіцца на ўвесь перыяд, на працягу якога член сям'і нябожчыка лічыцца непрацаздольным згодна артыкулу 35 сапраўднага Закона.

Артыкул 44. Прызначэнне пенсіі на кожнага непрацаздольнага члена сям'і

Пенсія па выпадку страты карміцеля назначаецца на кожнага непрацаздольнага члена сям'і, які мае права на пенсію (артыкул 35 сапраўднага Закона).

Па жаданні членаў сям'і ім можа прызначана адна агульная пенсія.

Артыкул 45. Парадак і тэрміны ўстанаўлення інваліднасці членам сям'і

На членаў сям'і, якія з'яўляюцца інвалідамі, адпаведна распаўсюджваюцца правілы, выкладзеныя ў артыкулах 28, 34, пунктах «а» і «б» артыкула 81, частках першага і другой артыкула 89 сапраўднага Закона.

РАЗДЗЕЛ V

ПЕНСІІ ЗА ВЫСЛУГУ ГАДОЎ

Артыкул 46. Падставы для пенсійнага забеспячэння за выслугу гадоў

Пенсіі за выслугу лёт назначаюцца асобным катэгорыям работнікаў (артыкула 47–49² сапраўднага Закона).

Перыяды занятасці асобнымі відамі прафесійнай дзейнасці пасля 1 студзеня 2009 г. улічваюцца пры вызначэнні права на пенсію за выслугу гадоў пры ўмове выплаты ўзносаў на прафесійнае пенсійнае страхаванне. Пры гэтым прымяняюцца правілы заліку работ у выслугу гадоў, прадугледжаныя сапраўдным Законам для адпаведнай катэгорыі работнікаў.

Артыкул 47. Умовы прызначэння пенсій асобным катэгорыям работнікаў авіяцыі і лётна-выпрабавальнага складу

Права на пенсію за выслугу лёт маюць наступныя катэгорыі рабочых і служачых авіяцыі, а таксама лётна-выпрабавальнага складу незалежна ад ведамаснай падпарадкаванасці прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, у якіх яны заняты:

а) работнікі лётнага і лётна-выпрабавальнага складу пры выслуге гадоў у гэтых пасадах не менш 25 гадоў у мужчын і не менш 20 гадоў у жанчын (пры гэтым не менш 12 гадоў 6 месяцаў у мужчын і не менш 10 гадоў у жанчын у перыяд да 1 студзеня 2009 г.).

Прызначаныя работнікі, звольненыя з лётнай работы па стане здароўя (хваробе), пры наяўнасці выслугі гадоў у мужчын не менш 20 гадоў і ў жанчын не менш 15 гадоў (пры гэтым у мужчын не менш 10 гадоў і ў жанчын не менш 7 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) маюць права на пенсію прапарцыянальна адпрацаванаму часу. Наступная работа ў службах кіравання паветраным рухам і інжынерна-авіяцыйнай у пасадах, якія даюць права на пенсію за выслугу гадоў (пункты «б» і «у» сапраўднага артыкула), залічваецца ў каляндарным парадку для прызначэння поўнай пенсіі за выслугу гадоў.

Пералік пасадак работнікаў лётнага складу, парадак падліку тэрмінаў выслугі гадоў для прызначэння ім пенсій, а таксама парадак прызначэння і выплаты пенсій работнікам лётна-выпрабавальнага складу зацвярджаюцца ў парадку, які вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

б) работнікі, якія ажыццяўляюць кіраванне паветраным рухам і маючыя пасведчанне дыспетчара, са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 10 год:

мужчыны – пры стажы работы не менш 25 гадоў, з іх не менш 12 гадоў 6 месяцаў (пры гэтым не менш 6 гадоў 3 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) работы па непасрэдным кіраванні палётамі паветраных судоў;

жанчыны – пры стажы работы не менш 20 гадоў, з іх не менш 10 гадоў (пры гэтым не менш 5 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) работы па непасрэдным кіраванні палётамі паветраных судоў.

У выслугу гадоў работнікам, якія ажыццяўляюць кіраванне паветраным рухам, залічваецца таксама работа, прызначаная ў пункце «а» сапраўднага артыкула;

у) інжынерна-тэхнічны склад – па пераліку пасадак і работ, які зацвярджаецца ў парадку, які вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год:

мужчыны – пры стажы работы не менш 25 гадоў, з іх не менш 20 гадоў (пры гэтым не менш 10 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) у прызначаных пасадах;

жанчыны – пры стажы работы не менш 20 гадоў, з іх не менш 15 гадоў (пры гэтым не менш 7 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) у прызначаных пасадах.

У выслугу гадоў работнікам інжынерна-тэхнічнага складу залічваецца таксама работа, прызначаная ў пунктах «а» і «б» сапраўднага артыкула;

г) бортправаднікі:

мужчыны – са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год і пры стажы работы не менш 25 гадоў, з іх не менш 15 гадоў (пры гэтым не менш 7 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) бортправадніком;

жанчыны – са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 10 год і пры стажы работы не менш 20 гадоў, з іх не менш 10 гадоў (пры гэтым не менш 5 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) бортправадніцай.

Артыкул 48. Умовы для прызначэння пенсій асобным катэгорыям медыцынскіх і педагагічных работнікаў

Права на пенсію за выслугу лёт маюць асобныя катэгорыі медыцынскіх і педагагічных работнікаў з зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 лёт:

мужчыны – пры наяўнасці спецыяльнага стажу работы не менш 30 гадоў (пры гэтым не менш 15 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.);

жанчыны – пры наяўнасці спецыяльнага стажу работы не менш 25 гадоў (пры гэтым не менш 12 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.).

Пералік устаноў, арганізацый і пасадаў, работа ў якіх дае права на пенсію за выслугу гадоў у адпаведнасці з сапраўдным артыкулам, зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 49. Умовы для прызначэння пенсій артыстам

Права на пенсію за выслугу гадоў пры стажы творчай дзейнасці ад 20 да 30 гадоў (пры гэтым не менш паловы гэтага стажу ў перыяд да 1 студзеня 2009 г.) маюць асобныя катэгорыі артыстаў тэатраў і другіх тэатральна-відовішчных арганізацый і калектываў – па пераліку, які зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 49¹. Выключана.

Артыкул 49². Умовы для прызначэння пенсій спартсменам

Права на пенсію за выслугу лёт маюць спартсмены са зніжэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту на 5 год:

мужчыны – пры стажы работы не менш 25 гадоў, з іх не менш 15 гадоў (пры гэтым не менш 7 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) прафесійнай спартыўнай дзейнасці;

жанчыны – пры стажы работы не менш 20 гадоў, з іх не менш 10 гадоў (пры гэтым не менш 5 гадоў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.) прафесійнай спартыўнай дзейнасці.

Асобныя катэгорыі спартсменаў, якія знаходзіліся ў штаце зборных каманд Рэспублікі Беларусь і (або) нацыянальных каманд Рэспублікі Беларусь па відах спорту не менш 5 гадоў (пры гэтым не менш 2 гадоў 6 месяцаў у перыяд да 1 студзеня 2009 г.), маюць права на пенсію за выслугу гадоў пры стажы работы не менш 25 гадоў для мужчын і 20 гадоў для жанчын.

Пералік катэгорый спартсменаў, якія маюць права на пенсію ў адпаведнасці з часткай другой сапраўднага артыкула, зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 50. Памеры пенсій

Пенсіі за выслугу гадоў (акрамя пенсій работнікам лётнага і лётна-выпрабавальнага складу) назначаюцца ў памеры 55 працэнтаў заробку (артыкула 56–58 сапраўднага Закона), але не ніжэйшага мінімальнага памеру пенсіі.

За кожны поўны год выслугі (артыкула 47–49² сапраўднага Закона) звыш патрэбнага пенсія, у тым ліку мінімальная, павялічваецца на адзін працэнт заробку, але не менш чым на адзін працэнт мінімальнага памеру пенсіі. Павелічэнне праводзіцца ў граніцах 20 працэнтаў заробку (мінімальнага памеру пенсіі).

У выпадках, калі стаж работы, падлічаны ў адпаведнасці з артыкуламі 51–53 сапраўднага Закона, перавышае тэрмін выслугі, пенсія можа падлічана зыходзячы з існуючага стажу работы (артыкул 23 сапраўднага Закона).

Мінімальны памер пенсіі за выслугу гадоў ставіцца ў памеры 100 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце (артыкул 23 сапраўднага Закона).

Парадак падліку пенсій работнікам лётнага і лётна-выпрабавальнага складу ставіцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 50¹. Надбаўка да пенсіі

Да пенсіі за выслугу гадоў ставіцца надбаўка на догляд:

інвалідам I групы – 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

пенсіянерам, якія дасягнулі 80-летняга ўзросту, а таксама адзінокім пенсіянерам, якія адчуваюць патрэбу па заключэнні МРЭК або УКК у пастаяннай чужой дапамозе, – 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Пры наяўнасці права на надбаўку на догляд па розных падставах, прадугледжаных у сапраўдным артыкуле, надбаўка налічаецца па аднаму з прызначаных падстаў.

РАЗДЕЛ VI

ПАДЛІК СТАЖУ РАБОТЫ ДЛЯ ПРЫЗНАЧЭННЯ ПРАЦОЎНЫХ ПЕНСІЙ

Артыкул 51. Перыяды дзейнасці, якія залічваюцца ў стаж работы

У стаж работы залічваюцца перыяды работы, прадпрымальніцкай, творчага і іншага дзейнасці пры ўмове, што на працягу гэтых перыядаў праводзілася выплата абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда згодна заканадаўству аб дзяржаўным сацыяльным страхаванні. Пры гэтым, калі сярэднямесячны фактычны заробак (даход), з якога аплачаны абавязковыя страхавыя ўносы, за каляндарны год (або менш каляндарнага года, калі ў адпаведным годзе мелі месца прыём на работу або звальненне, рэгістрацыя або выключэнне з ліку плацельшчыкаў абавязковых страхавых узносаў або другія падобныя абставіны) аказаліся ніжэйшы мінімальнай зароботнай платы, устаноўленай заканадаўствам, прызначаныя перыяды залічваюцца ў стаж работы з прымяненнем паправачнага каэфіцыента. Паправачны каэфіцыент разлічваецца шляхам дзялення сярэднямесячнага фактычнага заробку (даходу) асобы на сярэднеарыфметычную велічыню мінімальнай зароботнай платы за адпаведны перыяд выплаты абавязковых страхавых узносаў.

У стаж работы залічваюцца таксама перыяды:

а) ваеннай службы ва Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь, пагранічных войсках і органах пагранічнай службы, ва ўнутраных войсках Міністэрства ўнутраных спраў, у органах дзяржаўнай бяспекі, Службе бяспекі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і іншых воінскіх фарміраваннях, якія ствараюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам, службы ў органах унутраных спраў, Следчым камітэце, Дзяржаўным камітэце судовых экспертыз, органах і падраздзяленнях па надзвычайных сітуацыях і органах фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю, а таксама службы ва Узброеных Сілах, органах дзяржаўнай бяспекі і органах унутраных спраў якое было СССР;

б) атрыманні дапамогі па часовай непрацаздольнасці асобамі, якія падлягаюць дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню;

у) водпускі па доглядзе за дзіцём і догляду за дзецьмі да дасягнення імі ўзросту 3 гадоў, але не больш 12 гадоў у агульнай складанасці;

г) догляду за дзіцём ва ўзросце да 18 гадоў, заражаным вірусам імунадэфіцыту чалавека або хворым СНІДАМ;

д) догляду за інвалідам I групы або дзіцём-інвалідам ва ўзросце да 18 гадоў, а таксама за састарэлым, якое дасягнула 80-летняга ўзросту, якое адчувае патрэбу па заключэнні МРЭК або дзяржаўнай арганізацыі аховы здароўя ў пастаянным доглядзе, якая ажыццяўляецца працаздольнай асобай. Пры гэтым пад працаздольнай асобай разумеецца асоба, якая дасягнула 16 гадоў, але не старэйшага ўзросту, які дае права на сацыяльную пенсію (мужчыны – 65 гадоў, жанчыны – 60 гадоў), непрацуючае, не якое з'яўляецца індыўдуальным прадпрымальнікам, не якое вучыцца ва ўстановах адукацыі ў дзённай форме атрымання адукацыі, не якое атрымлівае пенсію, у тым ліку з другіх дзяржаў у адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь, дапамога па беспрацоўі, штомесячную страхавую выплату або штомесячны грашовы змест у адпаведнасці з заканадаўствам;

е) знаходжанні на інваліднасці I і II групы, звязанай з выкананнем абавязкаў ваеннай службы, службы ў органах унутраных спраў, Следчым камітэце, Дзяржаўным камітэце

судовых экспертыз, органах і падраздзяленнях па надзвычайных сітуацыях і органах фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю;

ж) атрыманні ў дзённай форме атрымання адукацыі прафесіянальна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай і навукова-арыентаванай адукацыі, дадатковай адукацыі дарослых пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіруючых работнікаў і спецыялістаў, адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі рабочыя (служачых), адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць вышэйшая адукацыя, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў, якія маюць сярэдня спецыяльная адукацыя, адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі рабочыя (служачых), адукацыйнай праграмы прафесійнай падрыхтоўкі рабочыя (служачых), адукацыйнай праграмы якія абучаюць курсаў (лекторыяў, тэматычных семінараў, практыкумаў, трэнінгаў, афіцэрскіх курсаў і іншых відаў якія абучаюць курсаў) па напрамку кіраванняў (аддзелаў) па працы, занятасці і сацыяльнай абароне гарадскіх, раённых выканаўчых камітэтаў, камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта, праходжання падрыхтоўкі ў клінічнай ардынатуры, рэзідэнтуры;

з) атрыманні дапамогі па беспрацоўі, але не больш шасці месяцаў у агульнай складанасці;

і) знаходжанні ў месцах пазбаўлення свабоды звыш тэрміну, назначанага пры пераглядзе справы;

да) зместы пад вартавых, адбыванні пакарання ў відзе арышту, пазбаўлення свабоды, пазбаўлення свабоды на пэўны тэрмін, пажыццёвага заключэння, пажыццёвага пазбаўлення свабоды, спасылкі, перыяд са дня ўступлення ў законную сілу прыговору суда да смяротнага пакарання смерцю да дня яго выканання ў выпадку неабгрунтаванага прыцягнення да крымінальнай адказнасці і наступнай рэабілітацыі;

л) знаходжанні на спецпаясенні грамадзян, якія дасягнулі 12-летнега ўзросту, неабгрунтавана высланых у перыяд рэпрэсій за граніцы рэспублікі ў адміністрацыйным парадку і пасля рэабілітавання;

м) атрыманні штотысячнай дзяржаўнай дапамогі асобамі ў сувязі з часовым адхіленнем іх ад пасады па патрабаванні органа, які вядзе крымінальны працэс, крымінальнае праследаванне якія супраць спынена па падставах, прадугледжаных пунктамі 1, 2, 8–10 часткі 1 артыкула 29 і часткай 2 артыкула 250 Крымінальна-працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, або які апраўданы судом;

н) альтэрнатыўнай службы.

Перыяды, прызначаныя ў пунктах «у»–«д» частцы другой сапраўднага артыкула, залічваюцца ў стаж работы аднаму з бацькаў або працаздольных асоб, якія ажыццяўлялі догляд.

Перыяды, прызначаныя ў сапраўдным артыкуле, якія мелі месца пасля дасягнення пенсіянерам агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту, а таксама пасля прызначэння пенсіі па ўзросце або пенсіі за выслугу гадоў, залічваюцца ў стаж работы, калі пенсіянер не атрымліваў дзяржаўную пенсію за гэтыя перыяды.

Артыкул 52. Льготы па падліку стажу работы

На льготных умовах у стаж работы залічваюцца:

а) ваенная служба ў складзе дзеючай арміі ў перыяд баявых дзеянняў, у тым ліку пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку, – у парадку, устаноўленым для падліку тэрмінаў гэтае службы пры прызначэнні пенсіі за выслугу гадоў ваеннаслужачым;

б) работа асоб з ліку вольнанаёмнага складу ў воінскіх часцях дзеючай арміі ў перыяд баявых дзеянняў – у дваіным памеры;

у) работа ў лепразорыях, процічумных і інфекцыйных установах па лячэнні асоб, заражаных вірусам імунадэфіцыту чалавека або хворых СНІДАМ, – у дваіным памеры;

г) час знаходжання на спецпаясенні грамадзян, якія дасягнулі 12-летнега ўзросту, неабгрунтавана высланых у перыяд рэпрэсій за граніцы рэспублікі ў адміністрацыйным парадку і пасля рэабілітавання, – у дваіным памеры;

д) час зместу пад вартавых, адбыванні пакарання ў відзе арышту, пазбаўлення свабоды, пазбаўлення свабоды на пэўны тэрмін, пажыццёвага заключэння, пажыццёвага пазбаўлення свабоды, спасылкі, час са дня ўступлення ў законную сілу прыгавору суда да смяротнага пакарання смерцю да дня яго выканання ў выпадку неабгрунтаванага прыцягнення да крымінальнай адказнасці і наступнай рэабілітацыі – у трайным памеры.

Артыкул 53. Парадак уключэння ў стаж работы асобных відаў работ

Работа на водным транспарце на працягу поўнага навігацыйнага перыяду залічваецца ў стаж за год работы.

Сезонныя работы па спісе, які зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, выконваемыя на працягу поўнага сезона, залічваюцца ў стаж за год работы.

Астатнія сезонныя работы залічваюцца ў стаж работы па іх фактычнай працягласці.

Работа ў калгасе за перыяд пасля 1965 года і да 1 ліпеня 1998 г., калі член калгаса не выконваў устаноўленага мінімуму працоўнага ўдзелу ў грамадскай гаспадарцы, залічваецца ў стаж работы па фактычнай працягласці.

Пры падліку спецыяльнага стажу работы для прызначэння пенсіі ў адпаведнасці з артыкуламі 12, 13, 15, 19, 47–49² сапраўднага Закона ў гэты стаж залічваецца час, на працягу якога работнік поўны рабочы дзень непасрэдна быў заняты выкананнем работ, якія даюць права на пенсію па ўзросце за работу з асобымі ўмовамі працы або за выслугу гадоў, а таксама перыяды часовай непрацаздольнасці і час, на працягу якога за работнікам ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку захоўвалася сярэдняя заработная плата.

Падлік стажу работы ў адпаведнасці з сапраўдным артыкулам праводзіцца з прытрымліваннем патрабаванняў, устаноўленых часткай першага артыкула 51 сапраўднага Закона.

Артыкул 54. Парадак пацвярджэння і падліку стажу работы

Стаж работы пацвярджаецца працоўнай кніжкай, а пры яе адсутнасці – іншымі дакументамі, якія ўтрымліваюць звесткі аб перыядах работы, або звесткамі (даведкамі) аб выплаце абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда.

Перыяды, прызначаныя ў часткі першага артыкула 51 сапраўднага Закона, якія працякалі пасля ўступлення ў сілу Закона Рэспублікі Беларусь ад 6 студзеня 1999 г. № 230-3 «Аб індывідуальным (персаніфікаваным) уліку ў сістэме дзяржаўнага сацыяльнага страхавання» на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь (з 1 студзеня 2003 г.), пацвярджаюцца на падставе звестак індывідуальнага (персаніфікаванага) уліку.

Парадак пацвярджэння і падліку стажу работы ставіцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 55. Выключана.

РАЗДЗЕЛ VII ПАДЛІК ПЕНСІЙ

Артыкул 56. Падлік пенсій у працэнтах да заробку

Пенсіі лічацца па ўстаноўленых нормах у працэнтах да адкарэктраванага ў сувязі з ростам сярэдняй заработнай платы работнікаў у рэспубліцы фактычнага заробку (артыкула 57, 58 і 70 сапраўднага Закона), які грамадзяне атрымлівалі перад зваротам за пенсіяй.

Пры гэтым заробак не больш за 130 працэнтаў сярэдняй заработнай платы работнікаў у рэспубліцы, якая прымяняецца для карэктроўкі фактычнага заробку пенсіянера (артыкул 70 сапраўднага Закона), у граніцах 10 працэнтаў прызначанай велічыні ўлічваецца поўнаасцю, а ў граніцах кожных наступных 10 працэнтаў – адпаведна ў памеры 90, 80, 70, 60, 50, 40, 30, 20 і 10 працэнтаў. Заробак у граніцах ад 130 да 400 працэнтаў (да 500 працэнтаў – пры стажы работы 36 гадоў і болей у мужчын і 31 год і болей у жанчын) сярэдняй заработнай платы работнікаў у рэспубліцы, якая прымяняецца для карэктроўкі фактычнага заробку пенсіянера, улічваецца ў памеры 10 працэнтаў. Асобам, занятым на падземных работах і на работах на паверхні, звязанай з падземнымі работамі (абзацы першы, другой і трэці пункта «а» часткі першага артыкула 12 і частка першая артыкула 15 (спіс № 1) сапраўднага Закона), гэты заробак улічваецца ў памеры 20 працэнтаў, а асобам, працяглы час занятым на падземных і адкрытых

горных работах (артыкул 13 сапраўднага Закона), – у памеры 30 працэнтаў. Атрыманая такім чынам сума лічыцца заробкам, з якога лічыцца пенсія.

Артыкул 57. Парадак вызначэння і пацвярджэння заробку

Пенсія лічыцца з адкарэктраванага фактычнага заробку (часткі сёмая і восьмая сапраўднага артыкула) у 2015 годзе – за апошнія 21 год запар стажу работы, але не болей чым за фактычна існуючы стаж работы. Пачынаючы з 1 студзеня 2016 г. прызначаны 21-летний перыяд павялічваецца штогод на адзін год да які фактычна ёсць у асобы, якая звярнулася за пенсіяй, стажу работы. Пры гэтым у перыядах работы, прадпрымальніцкай, творчага і іншага дзейнасці, на працягу якіх работнік падлягаў дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню і за яго, а таксама ім самім у прадугледжаных заканадаўствам аб дзяржаўным сацыяльным страхаванні выпадках выплачваліся абавязковыя страхавыя ўзносы ў бюджэт фонда (частка першая артыкула 51 сапраўднага Закона), улічваецца фактычны заробак. У перыядах, прызначаных у частцы другой артыкула 51 сапраўднага Закона, у якасці фактычнага заробку ў разлік прымаецца 40 працэнтаў сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы за адпаведныя месяцы. Перыяды, прызначаныя ў частцы другой артыкула 51 сапраўднага Закона, улічваюцца пры падліку пенсіі пры ўмове, што яны не супадаюць з перыядамі работы, прадпрымальніцкай, творчага і іншага дзейнасці з выплатай абавязковых страхавых узносаў у бюджэт фонда.

У выпадках, калі стаж работы які звярнуўся за пенсіяй менш устаноўленага перыяду (частка першая сапраўднага артыкула), заробак для падліку пенсіі вызначаецца за фактычна існуючы стаж работы.

Работнікам, занятым на сезонных работах, прадугледжаных часткай другім артыкула 53 сапраўднага Закона, заробак для падліку пенсіі вызначаецца за адпаведную колькасць поўных сезонаў (часткі першая і другая сапраўднага артыкула). Пры гэтым заробак за кожны поўны сезон улічваецца як заробак за год.

Па жаданні які звярнуўся за пенсіяй заробак за месяцы з няпоўным лікам рабочых дзён у сувязі з паступленнем на работу або звальненнем з работы, а таксама ў сувязі са зваротам за прызначэннем пенсіі ўлічваецца як заробак за поўныя месяцы.

У выпадках, калі стаж работы які звярнуўся за пенсіяй менш аднаго каляндарнага месяца, заробак для падліку пенсіі вызначаецца шляхам дзялення заробку за каляндарныя дні стажу работы на лік гэтых дзён і памнажэння атрыманай сумы на 30.

У выпадках, калі ў выніку стыхійных бедстваў, аварый, катастроф або другіх надзвычайных сітуацый у работадаўцаў не захаваліся дакументы аб фактычным заробку, па жаданні якое звярнулася за пенсіяй не ўключаецца ў перыяд, з якога выбіраецца заробак для падліку пенсіі, час работы, за які не захаваліся дакументы аб заробку. Калі дакументы аб фактычным заробку захаваліся менш чым за перыяд работы, з заробку за які лічыцца пенсія (частцы першая–пятая сапраўднага артыкула), заробак за кожны месяц які нестасе перыяду прымаецца ў памеры сярэдняга заробку работніка адпаведнай прафесіі і кваліфікацыі, які вызначаецца ў парадку, устаноўленым Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

У сувязі з ростам сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы пры прызначэнні працоўных пенсій праводзіцца карэктроўка фактычнага заробку. Прызначаная карэктроўка праводзіцца шляхам памнажэння сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы, якая прымяняецца пры пераразліку працоўных пенсій у адпаведнасці з артыкулам 70 сапраўднага Закона, на індывідуальны каэфіцыент заробку пенсіянера.

Індывідуальны каэфіцыент заробку пенсіянера вызначаецца шляхам суаднясення яго штомесячнага фактычнага заробку ва ўстаноўленым перыядзе (частцы першая–шостая сапраўднага артыкула) і сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы ў тых ж месяцах і з'яўляецца сярэднім арыфметычным значэннем каэфіцыентаў заробку за кожны месяц ва ўстаноўленым перыядзе.

Памер заробку за перыяды работы да 1 студзеня 2003 г. пацвярджаецца даведкай, якая выдаецца работадаўцам, а за перыяды работы пасля 1 студзеня 2003 г. – на падставе звестак індывідуальнага (персаніфікаванага) уліку. У выпадку спынення дзейнасці работадаўца

даведка аб памеры заробку выдаецца яго правапераемнікам, архівам або органам, які ажыццяўляе дзяржаўную рэгістрацыю юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў, у залежнасці ад таго, дзе знаходзяцца на захоўванні дакументы бухгалтарскага ўліку, бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці. Форма даведкі аб заробку ставіцца Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны.

Артыкул 58. Выплаты, якія ўлічваюцца пры падліку пенсіі

У заробак для падліку пенсіі ўключаюцца выплаты ўсіх відаў у грашовым і (або) натуральным выяўленні, налічаныя на карысць працуючага грамадзяніна па ўсіх падставах незалежна ад крыніц фінансавання, уключаючы ўзнагароджанні па грамадзянска-прававых дагаворах, выплаты застрахованай асобе, якая падлягае абавязковаму страхаванню ад няшчасных выпадкаў на вытворчасці і прафесійных захворванняў, даходы фізічнай асобы, якая самастойна плаціць абавязковыя страхавыя ўзносы ў бюджэт фонда, на якія згодна заканадаўству аб дзяржаўным сацыяльным страхаванні налічаліся і з якіх выплачваліся абавязковыя страхавыя ўзносы ў прызначаны бюджэт.

Прэміі і іншыя выплаты ўключаюцца ў заробак за той месяц, у якім яны атрыманы.

У заробак для падліку пенсіі ўключаюцца за адпаведныя перыяды дапамога па часовай непрацаздольнасці або які захоўваўся за работнікам сярэдні заробак.

Натуральныя выплаты ўлічваюцца зыходзячы з сярэдняга кошту рэалізацыі адпаведнай прадукцыі за справаздачны перыяд.

Артыкул 59. Падлік пенсій пры няпоўным стажы работы

Пенсіі пры няпоўным стажы работы (артыкула 24, 32, 41 сапраўднага Закона) назначаюцца ў памеры, падлічаным прапарцыянальна існуючаму стажу работы.

Падлік пенсіі праводзіцца наступным вобразам: спачатку вызначаецца адпаведная поўная пенсія, гэтая пенсія дзеліцца на лік месяцаў патрэбнага поўнага стажу работы, атрыманая сума памнажаецца на лік месяцаў існуючага фактычнага стажу работы (у гэтым стажы перыяд больш за 15 дзён акругляецца да поўнага месяца, а перыяд да 15 дзён уключае не ўлічваецца).

Калі пенсія пры поўным стажы работы спадзявалася б у мінімальным памеры, устаноўленым сапраўдным Законам (артыкула 23, 31, 38 сапраўднага Закона), то пенсія пры няпоўным стажы работы назначаецца прапарцыянальна існуючаму стажу работы зыходзячы з мінімальнага памеру пенсіі, але ва ўсіх выпадках не менш пенсіі, устаноўленай для адпаведнай катэгорыі непрацаздольнага (артыкула 24, 32, 41 сапраўднага Закона).

Артыкул 60. Выключана.

Артыкул 61. Падлік пенсій асобам, якія працавалі за граніцамі Рэспублікі Беларусь

Асобам, якія працавалі за граніцамі Рэспублікі Беларусь, пенсіі лічацца зыходзячы з фактычнага заробку ў Рэспубліцы Беларусь і даходу за работу за граніцамі Рэспублікі Беларусь, з якога згодна заканадаўству аб дзяржаўным сацыяльным страхаванні самастойна аплачаны абавязковыя страхавыя ўзносы ў бюджэт фонда (артыкула 56–58 сапраўднага Закона).

Артыкул 62. Выключана.

Артыкул 63. Падлік пенсій дзецям-сіротам, а таксама асобам з ліку дзяцей-сірот, не якія атрымліваюць штомесячнай страхавой выплаты

Дзецям-сіротам, а таксама асобам з ліку дзяцей-сірот, не якія атрымліваюць штомесячнай страхавой выплаты, пенсіі лічацца з агульнай сумы заробку абодвух бацькаў.

Артыкул 64. Падлік пенсій сем'ям пенсіянераў

Сем'ям пенсіянераў пенсіі па выпадку страты карміцеля лічацца з таго ж заробку, з якога лічылася пенсія карміцеля.

Артыкул 65. Падлік пенсій пры пераводзе з адной пенсіі на другую

Пры пераводзе з адной пенсіі на другую сярэднямесячны заробак вызначаецца на агульных падставах, устаноўленых сапраўдным Законам. Пенсія па новай падставе можа таксама лічыцца (па жаданню пенсіянера) з таго заробку, з якога вызначалася раней назначаная пенсія.

Артыкул 66. Пераразлік пенсій па ўзросце і за выслугу гадоў

Грамадзянам, якім прызначана пенсія па ўзросце, у тым ліку пры няпоўным стажы работы з выплатай абавязковых страхавых уносаў у бюджэт фонда, або пенсія за выслугу гадоў, праводзіцца пераразлік пенсіі з улікам стажы работы, якая працякала пасля яе прызначэння, пры ўмове неатрымання пенсіі за гэты перыяд.

Умова, прадугледжаная часткай першага сапраўднага артыкула, прымяняецца таксама пры падліку стажы работы ў выпадку пераводу з адной пенсіі на другую.

Артыкул 67. Пераразлік пенсій пры няпоўным стажы работы

Калі пенсіянер, якому прызначана пенсія пры няпоўным стажы работы па ўзросце або па інваліднасці (артыкула 24, 32 сапраўднага Закона), а таксама прапарцыянальна адпрацаванаму часу за выслугу гадоў (пункт «а» артыкула 47 сапраўднага Закона), прапрацаваў пасля прызначэння пенсіі не менш 2 гадоў, то па-ягонаму заяве праводзіцца пераразлік пенсіі зыходзячы са стажы работы, які ёсць да часу пераразліку. Кожны наступны пераразлік пенсіі праводзіцца не раней чым праз 2 гады работы пасля папярэдняга пераразліку.

Калі пенсіянер, працягваючы працаваць, набыў стаж работы, дастатковы для прызначэння поўнай пенсіі, то па заяве пенсіянера праводзіцца адпаведны пераразлік пенсіі незалежна ад таго, колькі часу прайшло пасля яе прызначэння. Пры гэтым поўная пенсія па інваліднасці ставіцца пры ўмове, калі пенсіянер мае стаж работы, дастатковы для прызначэння поўнай пенсіі адпаведна ўзросту пенсіянера да часу наступлення інваліднасці або звароту за пенсіяй (артыкул 27 сапраўднага Закона).

Пераразлік пенсіі пры няпоўным стажы работы з улікам стажы работы пасля прызначэння пенсіі праводзіцца пры ўмове, калі пенсіянер у перыяд работы не атрымліваў дзяржаўную пенсію. Пераразлік пенсіі праводзіцца з заробку, з якога пенсія была першапачаткова прызначана, з прымяненнем артыкула 70 сапраўднага Закона.

Артыкул 68. Павышэнне пенсій

Пенсіі, назначаныя ў адпаведнасці з сапраўдным Законам, павышаюцца:

а) Героям Беларусі, Героям Савецкага Саюза, Героям Сацыялістычнай Працы, асобам, узнагароджаным ордэнамі Айчыны трох ступеней, ордэнамі Славы трох ступеней, ордэнамі Працоўнай Славы трох ступеней, – на 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

б) інвалідам вайны I і II групы – на 400 працэнтаў, III групы – на 250 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

ваеннаслужачым, асобам які начальствуе і радавога складу органаў унутраных спраў, якія праходзілі службу ў складзе дзеючай арміі або прымаўшым удзел у баявых дзеяннях пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку, і партызанам – на 250 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

асобам з ліку вольнанаёмнага складу, якія праходзілі службу або працаваўшым у складзе дзеючай арміі, – на 250 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

асобам, якія прымалі ўдзел у складзе спецыяльных фарміраванняў у размініраванні тэрыторый і аб'ектаў пасля вызвалення ад нямецкай акупацыі ў 1943–1945 гадах, – на 250 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

асобам, якія працавалі ў перыяд блакады горада Ленінграда на прадпрыемствах, ва ўстановах і арганізацыях горада, і асобам, узнагароджаным знакам «Жыхару блакаднага Ленінграда», – на 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

былым вязням фашысцкіх канцлагераў (гета і другіх месцаў прымусовага зместу ў перыяд вайны), калі яны не зрабілі ў гэты перыяд злачынстваў супраць Радзімы, – на 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

інвалідам з дзяцінства з прычыны ранення, кантузіі або калецтва, звязанага з баявымі дзеяннямі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны (або з наступствамі ваенных дзеянняў), – на 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

асобам, узнагароджаным ордэнамі і медалямі за самаадданую працу і беззаганную воінскую службу ў тыле ў гады Вялікай Айчыннай вайны, – на 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

у) бацькам і жонкам (не якія ўступілі ў новы шлюб) ваеннаслужачых, асоб які начальствуе і радавога складу органаў унутраных спраў, Следчага камітэта, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю, смерць якіх звязана з выкананнем абавязкаў ваеннай службы (службовых абавязкаў), – на 180 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

дзецям – інвалідам з дзяцінства ваеннаслужачых, асоб якое начальствуе і радавога складу органаў унутраных спраў, Следчага камітэта, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях, органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю, смерць якіх звязана з выкананнем абавязкаў ваеннай службы (службовых абавязкаў), а таксама бацькам, жонкам (не якія ўступілі ў новы шлюб) і дзецям – інвалідам з дзяцінства памерлых інвалідаў вайны – на 100 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

г) грамадзянам, неабгрунтаваным рэпрэсіраваным па палітычных, сацыяльных, нацыянальных, рэлігійных і іншых матывах у перыяд рэпрэсій 20–80-х гадоў, у тым ліку дзецям, якія знаходзіліся разам з бацькамі ў месцах пазбаўлення свабоды, у спасылцы, высылцы, на спецпасяленні, і пасля рэабілітаваным, – на 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце;

д) донарам, узнагароджаным нагрудным знакам адрознення Міністэрства аховы здароўя «Ганаровы данараў Рэспублікі Беларусь», знакам пашаны «Ганаровы донар Рэспублікі Беларусь», знакамі «Ганаровы донар СССР», «Ганаровы донар Таварыства Чырвонага Крыжа БССР», па дасягненні агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту – на 40 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Пры наяўнасці права на павышэнне пенсіі па розных падставах, прадугледжаных пунктам «б» часткі першага сапраўднага артыкула, налічаецца адно з прызначаных у ім павышэнняў.

Інвалідам з дзяцінства, інваліднасць якім вызначана пажыццёва, пенсія па ўзросце павялічваецца на 50 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Артыкул 69. Пераразлік пенсій, надбавак да іх і павышэнняў пенсій у сувязі са змяненнем мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце

Мінімальныя памеры пенсій, а таксама надбаўкі да пенсій і павышэнні пенсій пераразлічваюцца ў сувязі са змяненнем мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Артыкул 69¹. Права на пераразлік пенсіі па інваліднасці

Калі пенсіянер, які атрымлівае пенсію па інваліднасці, прапрацаваў 24 месяцы з болей высокім заробкам, то яму налічаецца новы індывідуальны каэфіцыент з болей высокага заробку.

Артыкул 70. Пераразлік працоўных пенсій у сувязі з ростам сярэдняй зароботнай платы

У сувязі з ростам сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы праводзяцца карэкціроўка фактычнага заробку пенсіянера для адпаведнага пераразліку працоўных пенсій, а таксама павышэнне працоўных пенсій, падлічаных у мінімальным памеры.

Пераразлік працоўных пенсій у сувязі з ростам сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы праводзіцца на падставе ўказаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь не радзей аднаго разу ў год у граніцах сродкаў бюджэту фонда.

Павышэнне працоўных пенсій, падлічаных у мінімальным памеры, праводзіцца незалежна ад надбавак да пенсій і іх павышэнняў, прадугледжаных заканадаўствам.

Парадак карэкціроўкі фактычнага заробку пенсіянера пры прызначэнні і пераразліку працоўных пенсій і павышэння працоўных пенсій, падлічаных у мінімальным памеры, ставіцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 71. Акругленне заробку і памеру пенсіі

Пры падліку заробку і ўстанаўленні памеру пенсіі акругленне сум праводзіцца ў парадку, які вызначаецца Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны.

РАЗДЕЛ VIII САЦЫЯЛЬНЫЯ ПЕНСІІ

Артыкул 72. Грамадзяне, якія маюць права на пенсію

Сацыяльныя пенсіі назначаюцца грамадзянам, не якія атрымліваюць працоўную пенсію і (або) пенсію з другіх дзяржаў у адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь:

інвалідам, у тым ліку інвалідам з дзяцінства;

асобам, якія дасягнулі ўзросту: мужчыны – 65 гадоў, жанчыны – 60 гадоў;

дзецям – у выпадку страты карміцеля (пункт «а» часткі трэцяга артыкула 35 сапраўднага Закона);

дзецям-інвалідам ва ўзросце да 18 гадоў.

Пералік медыцынскіх паказанняў, якія даюць права на атрыманне сацыяльнай пенсіі на дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да 18 гадоў і ступень страты іх здароўя, вызначаецца ў парадку, які ўстанаўліваецца Міністэрствам аховы здароўя.

Артыкул 73. Памеры пенсій

Сацыяльныя пенсіі лічацца з найбольшай велічыні ўстаноўленага Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны бюджэту пражытачнага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва за два апошніх квартала ў наступных памерах:

інвалідам I групы, у тым ліку інвалідам з дзяцінства, – 110 працэнтаў;

інвалідам з дзяцінства II групы – 95 працэнтаў;

інвалідам II групы (акрамя інвалідаў з дзяцінства), дзецям у выпадку страты карміцеля (пункт «а» частцы трэцяга артыкула 35 сапраўднага Закона) на кожнае дзіця – 85 працэнтаў;

інвалідам III групы, у тым ліку інвалідам з дзяцінства, – 75 працэнтаў;

асобам, якія дасягнулі ўзросту: мужчыны – 65 гадоў, жанчыны – 60 гадоў (акрамя асоб, прызначаных у частцы другой сапраўднага артыкула), – 50 працэнтаў;

дзецям-інвалідам ва ўзросце да 18 гадоў пры ступені страты здароўя: першай – 80 працэнтаў, другой – 85 працэнтаў, трэцяй – 95 працэнтаў, чацвёртай – 110 працэнтаў.

Сацыяльная пенсія маці і (або) бацькам дзяцей-інвалідаў у узросце да 18 гадоў, якія мелі трэцяга і (або) чацвёртую ступень страты здароўя, прызнаных пасля інвалідамі з дзяцінства I групы, калі бацька (бацькі) ажыццяўляў догляд за імі не менш 20 гадоў, лічыцца ў памеры 130 працэнтаў найбольшай велічыні бюджэту пражытачнага мінімуму пенсіянера, устаноўленага Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны, за два апошніх квартала.

Артыкул 74. Выключана.

РАЗДЕЛ IX ПРЫЗНАЧЭННЕ ПЕНСІІ

Артыкул 75. Парадак звароту за прызначэннем пенсіі

Працуючыя грамадзяне і члены іх сямей (у выпадку страты карміцеля) падаюць заяву аб прызначэнні пенсіі праз работадаўца па месцы апошняй работы.

Работадавец у 10-дневный тэрмін з дня паступлення заявы афармляе неабходныя для прызначэння пенсіі дакументы і разам з пададзеным заявай і сваім прадстаўленнем накіроўвае іх у орган, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне, па месцы жыхарства заяўніка або ў парадку, які вызначаецца Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны, – у орган, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне, па месцы знаходжання работадаўца. Калі работніку, які звярнуўся за прызначэннем пенсіі, адмоўлена ў прадстаўленні да прызначэння пенсіі, яго перадаецца аб гэтым у пісьмовай форме з указаннем прычыны адмовы.

У тых выпадках, які калі звярнуўся за пенсіяй не згодзен з рашэннем работадаўца аб адмове ў прадстаўленні яго да прызначэння пенсіі, ён можа падаць заяву аб прызначэнні пенсіі непасрэдна ў орган, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне.

Заява аб прызначэнні пенсіі другім грамадзянам і членам іх сямей падаецца непасрэдна ў орган, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне, па месцы жыхарства заяўніка.

Органы, які ажыццяўляюць пенсійнае забеспячэнне, абавязаны даваць растлумачэнні і даведкі па пытаннях прызначэння пенсій, а таксама садзейнічаць заяўніку ў атрыманні неабходных дакументаў.

Органы, які ажыццяўляюць пенсійнае забеспячэнне, маюць права патрабаваць адпаведныя дакументы ад работадаўцаў і асобных асоб, а таксама правяраць у неабходных выпадках абгрунтаванасць іх выдачы, запрошваць у органах дзяржаўнай экспертызы ўмоў працы заключэння аб якасці правядзення атэстацыі рабочых месцаў па ўмовах працы і правільнасці прымянення спісаў вытворчасцей, работ, прафесій, пасадаў і паказчыкаў, якія даюць права на пенсію па ўзросце за работу з асобымі ўмовамі працы, якія зацвярджаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

У выпадку выяўлення ў прадстаўленых дакументах няпэўных звестак работадаўцам павінны быць прадстаўлены новыя дакументы.

Патрабаванні органаў, які ажыццяўляюць пенсійнае забеспячэнне, аб выдачы адпаведных дакументаў і заключэнняў з'яўляюцца абавязковымі для выканання.

Артыкул 76. Адказнасць работадаўцаў за своєчасовасць і паўнату афармлення дакументаў і верагоднасць якія ўтрымліваюцца ў іх звестак

Работадаўцы абавязаны своєчасова афармляць дакументы аб стажы работы, заробку і аб выніках атэстацыі рабочых месцаў па ўмовах працы, неабходных для прызначэння пенсіі, і своєчасова прадстаўляць іх у органы, які ажыццяўляюць пенсійнае забеспячэнне.

Работадаўцы нясуць матэрыяльную адказнасць перад пенсіянерам за ўрон, прычынены несвоечасовым і няпоўным афармленнем дакументаў, неабходных для прызначэння і пераразліку пенсіі, а таксама прадстаўленнем дакументаў, якія ўтрымліваюць няпэўныя звесткі, у парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Сумы пенсіі, залішне выплачаныя ў сувязі з прадстаўленнем работадаўцам дакументаў, якія ўтрымліваюць няпэўныя звесткі, спаганяюцца на карысць органа, які выплачвае пенсію, па-ягонаму распараджэнні ў бясспрэчным парадку з работадаўцаў – юрыдычных асоб і ў судовым парадку з работадаўцаў – фізічных асоб.

Артыкул 77. Органы, якія ажыццяўляюць прызначэнне і пераразлік пенсій

Прызначэнне або пераразлік пенсіі праводзяцца органам, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне. Аднак па патрабаванні асобы, якая звярнулася за прызначэннем або пераразлікам пенсіі, работадаўца і другіх зацікаўленых асоб (у тым ліку пры нязгодзе з рашэннем органа, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне) пытанне аб прызначэнні або аб пераразліку пенсіі вырашаецца камісіяй па прызначэнню пенсій, якая ўтвараецца раённым (гарадскім) выканаўчым і распарадчым органам.

Артыкул 78. Тэрміны разгляду дакументаў аб прызначэнні пенсій. Выдача пенсійнага пасведчання

Заява аб прызначэнні пенсіі разглядаецца органам, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне, не пазней 10 дзён з дня прыёму заявы з усімі неабходнымі дакументамі або з дня паступлення якія нестae дакументаў для прызначэння пенсіі.

Пасля прыняцця рашэння аб прызначэнні пенсіі пенсіянеру выдаецца пенсійнае пасведчанне па форме, зацверджанай Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Рашэнне аб адмове ў прызначэнні пенсіі па матывах неадпаведнасці ўмовам, прадугледжаным сапраўдным Законам, ва ўсіх выпадках прымаецца толькі камісіяй па прызначэнні пенсій. Аб даце пасяджэння камісіі спачатку паведамляецца работадавец або заяўнік.

Орган, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне, не пазней 5 дзён пасля вынясення адпаведнага рашэння выдае або пасылае работадаўцу або заяўніку паведамленне аб адмове ў прызначэнні пенсіі з указаннем прычын адмовы і парадку абскарджання і адначасова вяртае ўсе дакументы.

Артыкул 79. Парадак абскарджання рашэнняў органа, які ажыццяўляе прызначэнне і пераразлік пенсій

Рашэнне органа, які ажыццяўляе прызначэнне і пераразлік пенсій, можа абскарджана ў вышэйстаячы орган па працы, занятасці і сацыяльнай абароне. Калі асоба, якая звярнулася за прызначэннем або пераразлікам пенсіі, работадавец і другія зацікаўленыя асобы не згодны з рашэннем, прынятым вышэйстаячым органам па працы, занятасці і сацыяльнай абароне, рашэнне органа, які ажыццяўляе прызначэнне і пераразлік пенсій, абскарджваецца ў суд.

Артыкул 80. Тэрміны прызначэння пенсій

Пенсіі назначаюцца з дня звароту за пенсіяй, акрамя наступных выпадкаў, калі пенсіі назначаюцца з болей ранняга тэрміну:

а) пенсіі па інваліднасці назначаюцца з дня ўстанаўлення інваліднасці, калі зварот за пенсіяй надыйшо следам не пазней 3 месяцаў з дня ўстанаўлення інваліднасці;

б) пенсіі па выпадку страты карміцеля назначаюцца з дня ўзнікнення права на пенсію, але не болей чым за 12 месяцаў перад зваротам за пенсіяй.

Днём звароту за пенсіяй лічыцца дзень прыёму заявы (прадстаўленні) аб прызначэнні пенсіі з усімі неабходнымі дакументамі органам, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне.

Калі заява (прадстаўленне) аб прызначэнні пенсіі перасылаецца па пошце і пры гэтым дадаюцца ўсе неабходныя дакументы, то днём звароту за пенсіяй лічыцца дата, прызначаная на паштовым штэмпелі месца іх адпраўлення.

У тых выпадках, калі да заявы (прадстаўлення) прыкладзены не ўсё неабходныя дакументы, орган, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне, паведамляе работадаўцу або заяўніку, якія дакументы павінны быць прадстаўлены дадаткова. Калі яны будуць прадстаўлены не пазней аднаго месяца з дня атрымання паведамлення аб неабходнасці прадстаўлення дадатковых дакументаў, то днём звароту за пенсіяй лічыцца дзень прыёму заявы (прадстаўленні) аб прызначэнні пенсіі або дата, прызначаная на паштовым штэмпелі месца іх адпраўлення.

Артыкул 81. Тэрміны пераразліку назначанай пенсіі

Пры ўзнікненні права на павышэнне пенсіі або пры наступленні прадугледжаных сапраўдным Законам абставін, якія вабяць змяншэнне пенсіі або спыненне выплаты пенсіі, пераразлік назначанай пенсіі або спыненне яе выплаты праводзіцца з першага ліку месяца, які ідзе следам за тым, у які пенсіянер звярнуўся за пераразлікам пенсіі ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку або ўступілі гэтыя абставіны, акрамя наступных выпадкаў:

а) пры змяненні групы інваліднасці пенсія ў новым памеры выплачваецца з дня змянення групы інваліднасці;

б) пры прызнанні пераагледжанага працаздольным пенсія выплачваецца дарэшты месяца, у якім ён прызнаны працаздольным, але не болей чым да дня, па які вызначана інваліднасць.

Артыкул 82. Перавод з адной пенсіі на другую і аднаўленне выплаты раней назначанай пенсіі

Перавод з адной пенсіі на другую і аднаўленне выплаты раней назначанай пенсіі, акрамя аднаўлення выплаты пенсіі пры перапынках у інваліднасці (артыкул 89 сапраўднага Закона), праводзіцца з дня падачы адпаведнай заявы з усімі неабходнымі дакументамі (калі іх не ў пенсійнай справе).

РАЗДЗЕЛ X ВЫПЛАТА ПЕНСІЙ

Артыкул 83. Парадак выплаты пенсій

Пенсіі выплачваюцца органамі, якія ажыццяўляюць пенсійнае забеспячэнне, без уліку які атрымліваецца пенсіянерам заробку (даходу). Пры гэтым частка пенсіі, падлічаная з улікам заробку больш за 130 працэнтаў сярэдняй зароботнай платы работнікаў у рэспубліцы, якая прымяняецца для карэкціроўкі фактычнага заробку пенсіянера (артыкула 56 і 70 сапраўднага Закона), у перыяд работы (службы) або перыяд, на працягу якога пенсіянер з'яўляўся індывідуальным прадпрымальнікам (за выключэннем работы непасрэдна ў вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі ў калгасах, саўгасах і другіх сельскагаспадарчых арганізацыях), не выплачваецца.

Пенсіі па ўзросце, назначаныя ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь ад 15 чэрвеня 2006 г. № 125-З «Аб занятасці насельніцтва Рэспублікі Беларусь», у перыяд работы не выплачваюцца. Пасля набывання права на пенсію па ўзросце па другіх падставах выплата пенсіі праводзіцца ў адпаведнасці з часткай першага сапраўднага артыкула.

Пенсіі за выслугу гадоў у перыяд работы, якая дае права на гэту пенсію, не выплачваюцца.

Выплата пенсій праводзіцца па выбары пенсіянераў праз арганізацыі паштовай сувязі, банкі, арганізацыі, якія ажыццяўляюць дзейнасць па дастаўцы пенсій. Дастаўка і перасылка пенсій ажыццяўляюцца за кошт сродкаў, з якіх фінансуецца іх выплата. У выпадку неатрымання пенсіі праз прызначаны арганізацыі, акрамя банкаў, на працягу шасці месяцаў запар выплата пенсіі прыпыняецца з 1 ліку месяца, які ідзе следам за месяцам, у якім скончыўся шасцімесячны тэрмін. Аднаўленне выплаты пенсіі праводзіцца ў адпаведнасці з артыкулам 82 і з улікам артыкула 90 сапраўднага Закона.

Сумы пенсій, пералічаныя ў банкі пасля наступлення абставін, якія вабяць спыненне выплаты пенсій (смерць, выезд на пастаяннае месца жыхарства за граніцы Рэспублікі Беларусь, знаходжанне ў вышуку і другое), спаганяюцца ў бяспрэчным парадку з якія цякуць (разліковых) банкаўскіх рахункаў, рахункаў па уліку ўкладаў (дэпазітаў) фізічных асоб на падставе распараджэнняў органаў, якія ажыццяўляюць пенсійнае забеспячэнне. Форма распараджэння ставіцца Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны.

Спаганне, прадугледжанае часткай пятае сапраўднага артыкула, не праводзіцца са рахункаў па уліку бязводзых укладаў (дэпазітаў), за выключэннем якія знаходзяцца на дадзеных рахунках грашовых сродкаў, у дачыненні якіх у адпаведнасці з умовамі дагавора бязводзых укладаў (дэпазіту) кліент мець права афармляць расходныя аперацыі пачынаючы з моманту ўзнікнення такога права.

У выпадку немагчымасці спаганання ў бяспрэчным парадку з якія цякуць (разліковых) банкаўскіх рахункаў, рахункаў па уліку ўкладаў (дэпазітаў) фізічных асоб сум пенсій, прызначаных у частцы пятай сапраўднага артыкула, іх спаганне праводзіцца ў судовым парадку.

Артыкул 84. Выплата пенсій асобам, якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні

Асобам, якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні ў дзяржаўных стацыянарных установах сацыяльнага абслугоўвання, дзіцячых інтэрнатных установах, воінскіх часцях у якасці выхаванцаў, а таксама ў дзяржаўных установах адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесіянальна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі, і які атрымлівае адукацыя ў гэтых установах у дзённай форме атрымання адукацыі, у тым ліку на факультэтах довузовскай падрыхтоўкі, падрыхтоўчых аддзяленнях пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы падрыхтоўкі асоб да паступлення ў установы адукацыі Рэспублікі Беларусь, выплачваецца 10 працэнтаў назначанай пенсіі (за выключэннем пенсіі па выпадку страты карміцеля, якая выплачваецца асобам, прызначаных у частках першага і другой артыкула 85 сапраўднага Закона), але не менш 20 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце. У выпадках, калі памер іх пенсіі перавышае кошт зместу ў прызначаных арганізацыях і ўстановах, выплачваецца розніца паміж пенсіяй і коштам зместу, але не менш 10 працэнтаў назначанай пенсіі і не менш 20 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Інвалідам вайны і другім удзельнікам вайны пенсіі выплачваюцца ў такім ж парадку, але не менш 25 працэнтаў назначанай пенсіі і не менш 20 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Калі ў пенсіянера маюцца дзеці (у тым ліку ўсыноўленыя, пасынкі і падчаркі), не якія дасягнулі 18 гадоў, то пенсія выплачваецца ў наступным парадку: на адно дзіця – 25 працэнтаў, на двух дзяцей – 33 працэнта, на трох і болей дзяцей – 50 працэнтаў назначанай пенсіі, самаму пенсіянеру – якая засталася частка пенсіі за вылікам кошту зместу ў арганізацыях і ўстановах, прызначаных у частцы першага сапраўднага артыкула, але не менш 10 працэнтаў (інвалідам вайны і ўдзельнікам вайны – не менш 25 працэнтаў) назначанай пенсіі і не менш 20 працэнтаў мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

У выпадку выбыцця пенсіянера з дзяржаўнай стацыянарнай арганізацыі сацыяльнага абслугоўвання на тэрмін больш за адзін месяц (без адлічэння з гэтае арганізацыі) пенсія выплачваецца ў поўным памеры.

Заўвага. Пад дзіцячымі інтэрнатнымі ўстановамі для мэт прымянення сапраўднага Закона разумеюцца дамы дзіця, сацыяльна-педагагічныя ўстановы, школы-інтэрнаты для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, спецыяльныя школы-інтэрнаты, спецыяльныя навучальна-выхаваўчыя ўстановы, спецыяльныя лячэбна-выхаваўчыя ўстановы і іншыя ўстановы, якія забяспечваюць умовы для пражывання (зместу) дзяцей.

Артыкул 85. Выплата пенсіі па выпадку страты карміцеля якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні дзецям, дзецям-сіротам і дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асобам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў

Дзецям-сіротам і асобам з ліку дзяцей-сірот, якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні ў арганізацыях і ўстановах, прызначаных у частцы першага артыкула 84 сапраўднага Закона, выплачваецца 50 працэнтаў назначанай пенсіі па выпадку страты карміцеля.

Другім дзецям, у тым ліку дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асобам з ліку дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, якое знаходзіцца на дзяржаўным забеспячэнні ў арганізацыях і ўстановах, прызначаных у частцы першага артыкула 84 сапраўднага Закона, выплачваецца 25 працэнтаў назначанай пенсіі па выпадку страты карміцеля.

Пенсіі па выпадку страты карміцеля дзецям-сіротам і дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў, выплачваюцца праз банкі на іх асабовыя рахункі, а асобам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, – па іх выбары праз арганізацыі паштовай сувязі, банкі, арганізацыі, якія ажыццяўляюць дзейнасць па дастаўцы пенсій.

Пенсіі па выпадку страты карміцеля другім дзецям, акрамя дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, выплачваюцца па выбары іх законнага прадстаўніка праз банкі і арганізацыі, прызначаныя ў частцы трэцяга сапраўднага артыкула.

Артыкул 86. Выплата пенсіі ў перыяд знаходжання на стацыянарным лячэнні

За час знаходжання пенсіянера на стацыянарным лячэнні ў бальніцы, клініцы, шпіталі і другіх арганізацыях аховы здароўя, а таксама ў лепразорыі пенсія выплачваецца поўнасьцю.

Артыкул 87. Выплата пенсіі па даверанасці і парадак яе афармлення

Пенсія можа выплачвацца па даверанасці. Даверанасць на атрыманне пенсіі ў арганізацыі паштовай сувязі або арганізацыі, якая ажыццяўляе дзейнасць па дастаўцы пенсій, можа выдадзена на тэрмін не больш аднаго года. Тэрмін дзеяння даверанасці на атрыманне грашовых сродкаў з ліку грамадзяніна ў банку, на які пералічваецца яго пенсія, вызначаецца ў адпаведнасці з артыкулам 187 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

Даверанасць на атрыманне пенсіі павінна быць засведчана натарыяльна або ў парадку, устаноўленым пунктамі 3 і 4 артыкула 186 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 88. Выплата пенсій асобам, якія знаходзяцца ў месцах пазбаўлення свабоды

Пенсіянерам, якія знаходзяцца ў месцах пазбаўлення свабоды, пенсія (акрамя сацыяльнай) выплачваецца ў памеры 10 працэнтаў назначанай пенсіі, але не менш 20 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце ў месяц. У тых выпадках, калі памер іх пенсіі перавышае кошт зместу ў месцах пазбаўлення свабоды, выплачваецца розніца паміж пенсіяй і коштам зместу, але не менш 10 працэнтаў назначанай пенсіі і не менш 20 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце ў месяц. Сума пенсіі, належная да выплаты, залічваецца на асабовы рахунак пенсіянера ва ўстанове па месцы яго зместу.

Інвалідам вайны і другім удзельнікам вайны пенсія выплачваецца ў такім ж парадку, але не менш 25 працэнтаў назначанай пенсіі і не менш 20 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце.

Калі ў пенсіянера, які знаходзіцца ў месцах пазбаўлення свабоды, маюцца дзеці (у тым ліку ўсыноўленыя, пасынка і падчаркі), не якія дасягнулі 18 гадоў, то пенсія выплачваецца ў наступным парадку: на адно дзіця – 25 працэнтаў, на дваіх дзяцей – 33 працэнта, на траіх або больш дзяцей – 50 працэнтаў назначанай пенсіі, самаму пенсіянеру – якая засталася частка пенсіі за вылікам кошту зместу ў месцах пазбаўлення свабоды, але не менш 10 працэнтаў

(інвалідам вайны і другім удзельнікам вайны – не менш 25 працэнтаў) назначанай пенсіі і не менш 20 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце.

Выплата назначанай сацыяльнай пенсіі прыпыняецца на час адбывання пенсіянерам пакарання ў відзе пазбаўлення свабоды, пазбаўлення свабоды на пэўны тэрмін, пажыццёвага заключэння, пажыццёвага пазбаўлення свабоды, час са дня ўступлення ў законную сілу прыговору суда да смяротнага пакарання смерцю да дня яго выканання або замены смяротнага пакарання смерцю ў парадку памілавання пажыццёвым пазбаўленнем свабоды.

Артыкул 88¹. Прыпыненне выплаты сацыяльнай пенсіі грамадзянам, якія знаходзяцца ў лячэбна-працоўных прафілакторыях

Грамадзянам, якія знаходзяцца ў лячэбна-працоўных прафілакторыях, выплата сацыяльнай пенсіі прыпыняецца на тэрмін іх знаходжання ў лячэбна-працоўных прафілакторыях.

Артыкул 89. Умовы аднаўлення выплаты пенсіі пры перапынках у інваліднасці

Калі інвалід не прыбыў у МРЭК на пераагляд у назначаны для гэты тэрмін, то выплата пенсіі прыпыняецца, а ў выпадку прызнання яго ізноў інвалідам – аднаўляецца з дня прыпынення, але не больш чым за адзін месяц.

Пры пропуску тэрміну пераагляду па ўважлівай прычыне выплата пенсіі на падставе рашэння камісіі па прызначэнні пенсій праводзіцца з дня прыпынення выплаты да дня пераагляду, але не больш чым за 3 года, калі МРЭК прызнае яго за гэты перыяд інвалідам. Пры гэтым калі пры перааглядзе інвалід пераведзены ў другую групу інваліднасці (больш высокую або больш нізкую), то пенсія за прызначаны час выплачваецца па ранейшай групе.

Калі выплата пенсіі інваліду была спынена з прычыны аднаўлення працаздольнасці або калі ён не атрымліваў пенсію з прычыны няўкі на пераагляд без уважлівых прычын, то ў выпадку наступнага прызнання яго інвалідам выплата раней назначанай пенсіі аднаўляецца з дня ўстанаўлення інваліднасці ізноў пры ўмове, калі пасля спынення выплаты пенсіі прайшло не больш 5 гадоў. Калі прайшло больш 5 год, пенсія назначаецца ізноў на агульных падставах.

Артыкул 90. Выплата пенсіі за мінулы час

Налічаныя сумы пенсіі, не запатрабаваныя пенсіянерам своєчасова, выплачваюцца за мінулы час не больш чым за 3 года перад зваротам за атрыманнем пенсіі.

Сумы пенсіі, не атрыманыя своєчасова па віне органа, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне, выплачваюцца за мінулы час без абмежавання якім-небудзь тэрмінам.

Артыкул 91. Выплата недаатрыманай пенсіі ў сувязі са смерцю пенсіянера

Сумы пенсіі, якія належалі пенсіянеру і якія засталіся недаатрыманымі ў сувязі з яго смерцю, выплачваюцца ў роўных долях членам сям'і, якія пражывалі сумесна з пенсіянерам на дзень яго смерці, а таксама яго непрацаздольным утрыманцам незалежна ад таго, пражывалі ці яны сумесна з нябожчыкам.

Патрабаванні аб выплаце прызначаных сум могуць быць прад'яўлены на працягу шасці месяцаў з дня смерці пенсіянера. Пры гэтым выплата праводзіцца па правілах артыкула 90 сапраўднага Закона.

Пры адсутнасці асоб, прызначаных у частцы першага сапраўднага артыкула, або непрад'яўленні патрабаванняў аб выплаце сум пенсіі ва ўстаноўлены тэрмін адпаведныя сумы ўключаюцца ў склад спадчыны і наследуюцца ў парадку, устаноўленым грамадзянскім заканадаўствам.

Артыкул 92. Выплата пенсій грамадзянам, якія выехалі за мяжу

Пенсіі, назначаныя ў Рэспубліцы Беларусь да выезда на пастаяннае жыхарства за мяжу, выплачваюцца за 6 месяцаў уперад перад ад'ездам за мяжу.

Артыкул 93. Абавязак паведамлення органаў, якія ажыццяўляюць пенсійнае забеспячэнне, аб змяненні ўмоў, якія ўплываюць на выплату пенсій

Пры прыёме на работу пенсіянера работадавец абавязаны паведаміць аб гэтым у пяцідзённы тэрмін орган, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне. Сумы пенсіі, залішне выплачаныя ў сувязі з невыкананнем работадаўцам прызначанага патрабавання, спаганяюцца на карысць органа, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне, па-ягонаму распараджэнні ў

бяспрэчным парадку з работадаўцаў – юрыдычных асоб і ў судовым парадку з работадаўцаў – фізічных асоб.

Пры паступленні пенсіянера на дзяржаўнае забеспячэнне кіраўнік адпаведнай арганізацыі абавязаны паведаміць аб гэтым у пяцідзённы тэрмін орган, які ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне.

Пенсіянер абавязаны паведамляць орган, які ажыццяўляе яго пенсійнае забеспячэнне, аб абставінах, якія вабяць змяненне памеру пенсіі або спыненне яе выплаты, а таксама аб атрыманні дазволу на пастаяннае пражыванне за граніцамі Рэспублікі Беларусь, выдадзенага ва ўстаноўленым парадку ў дзяржаве яго пастаяннага пражывання.

Артыкул 94. Вылічэнні з пенсій

Вылічэння з пенсій могуць праводзіцца:

а) на падставе судовых рашэнняў, вызначэнняў, пастаноў і прыговораў (у частцы маёмасных спагнанняў), выканаўчых надпісаў натарыусаў, дыпламатычных агентаў дыпламатычных прадстаўніцтваў Рэспублікі Беларусь і консульскіх службовых асоб консульскіх устаноў Рэспублікі Беларусь, другіх рашэнняў і пастаноў, выкананне якіх праводзіцца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам аб выканаўчым вядзенні;

б) на падставе рашэнняў камісій па прызначэнні пенсій для спагнання сум пенсій, залішне выплачаных пенсіянеру з прычыны злоўжыванняў з яго боку (у выніку прадстаўлення дакументаў з яўна няправільнымі звесткамі, скрыванні факта работы і т.п.).

Ніякія другія вылічэнні з пенсій, акрамя прызначаных у частцы першага сапраўднага артыкула, не дапускаюцца.

Памер вылічэння з пенсіі лічыцца з сумы, належнай пенсіянеру да выплаты, за вылікам надбаўкі на догляд, устаноўленай сапраўдным Законам.

Вылічэнні на падставе рашэнняў камісій па прызначэнні пенсій праводзяцца ў памеры не больш за 20 працэнтаў пенсіі звыш вылічэнняў па другіх падставах.

У выпадку спынення выплаты пенсіі (з прычыны аднаўлення працаздольнасці і т.п.) да поўнага пагашэння запазычанасці па залішне выплачаных сумах пенсіі, якія ўтрымліваюцца на падставе рашэнняў камісій па прызначэнні пенсій, якая засталася запазычанасць спаганяецца ў судовым парадку.

РАЗДЕЛ XI. ВЫКЛЮЧАНЫ.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

С.Шушкевіч